

B. C. D.

EXERCITIVM LEGALE

DE

MARITO USUFRUCTUARIO SAXONICO,

QUOD

PERMISSU INCLYTÆ FACULTATIS
JURIDICÆ LIPSIENSIS

SUB MODERAMINE

DN. GOTHOFREDI BARTHII,
Jur. Utr. Doct. & Practici,

PRÆCEPTORIS SUI MULTIS NOMINIBUS
DEVENERANDI,

SOLENNI DISQUISITIONI

AD DIEM XXX. JUNII ANNO M.DC.XCII.

EXPONET

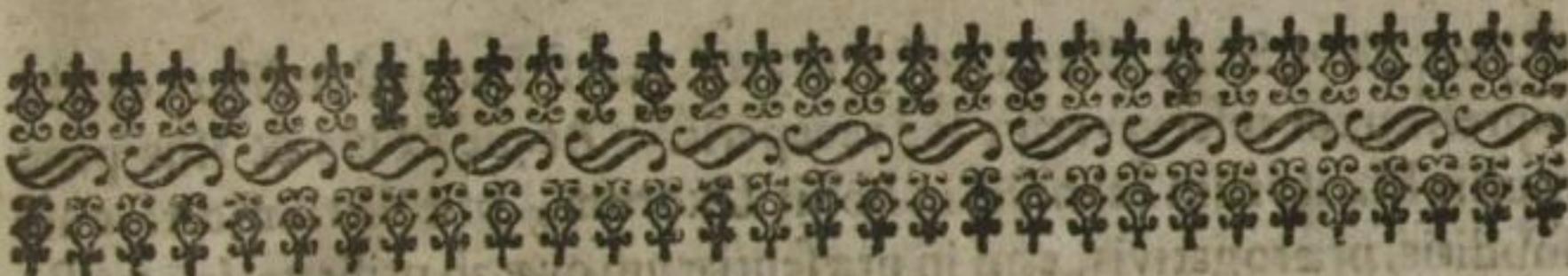
GOTHOFREDUS MüLLER,
Belgerensis Misn.

LIPSIAE,

RECUSA AB ANDR. MARTIN. SCHEDIO,
Anno 1721.

PROOEMIUM.

Tut alias idem fere, omni Jure Maritis in personas Prærogativa
Uxorū jus competat atque imperium, earumque
ob id Domini audiant, in Res tamen & facultates,
illarum non eadem ubique eis potestas concessa
est. Sane jus nostrum Saxonum Maritis hac in
parte, jure Civili longe benignius, multoque
favorabilius est. Ita enim in plerisque Juris Articulis melioris in
illo conditionis habentur, sive solutum sive constans respicias ma-
trimonium. arg. L. 9. ff. de stat. hom. Jure namque Civili ne do-
tam solute
tem quidem indistincte Mariti, nedium Parapherna uxorum, post
matriomonio,
mortem consequuntur, nisi pactis dotalibus sibi de retinenda dote pro-
quoad succes-
spexerint, arg. L. 6. C. de Pact. convent. L. 12. pr. ff. de Pact. dotal. juncta
sionem,
L. 17. ff. ad S. Et. Maced. tametsi liberos ex Uxore suscepitos habeant,
arg. L. 2. 23. & 26. pr. & §. 2. ff. de Pact. dotal. L. 48. ff. de S. M. Sed dos
nihilominus tunc ad Patrem integra revertitur, ex tacita de restituendo
alipulatione. L. un §. 13. in fin. C. de R. U. A. reliquum autem totius he-
reditatis emolumenntum ad liberos pertinet, ut loquitur l. fin. §. 1. ff. ut
legat. aut fideicommiss. Patreque prædefuncto, dos, excluso marito,
liberis cedit, vel aliis consanguineis L. 5. C. solut. Matrim. & arg. tot.
tit. ff. & C. unde vir & uxor. At jure Saxonico, mortua conjugi,
viduo omnia mobilia acquiruntur, sola liberis vel Parentibus inde præ-
stata legitima, nisi eam aliunde, vel ex immobilibus vel utensilibus in-
legitimam imputatis habeant, vid. Carpz. P. 3. C. 11. def. 1. & Const. 23.
def. 19. Sic & durante Matrimonio Saxonice Maritis longe major quam con-
tin res Uxorū potestas tributa est. Jure enim Civili dotis saltim stante matri-
Dominus est: Paraphernalium autem nequidem administrator, ne-
dum usufruatur, invita uxore. L. 8. C. de Pact. Convent. Sed jure
Saxonico præter dotis Dominium, ipso jure Paraphernorum quoque
uxoris, a momento sacerdotalis copulæ, consequitur administrationem
& Usumfructum, teste Carpz. P. 3. const. 20. def. 33. n. 5. 6. & in Disp.

de Jure Fœm. Sing. Dec. I. pos. 3. n. 3. & 4. nisi Pactis dotalibus ea sibi
expressè uxori reservaverit, seu receperit. Atque ex his & alijs pene
multis Maritorum Saxonie in bonis Uxorū, præ aliarum ditionum
subditis, prærogativis, eam in præsentiarum quæ ab utilitate, seu fructi-
bus percipiendis se potissimum mihi commendavit, paulo accuratius
pertractandum selegi, exhibitus nimirum MARITUM USU-
FRUCTUARIUM, ea quidem methodo, ut usumfructum Marito
competentem ex causis suis cognoscamus. Faxit Deus feliciter!

CAPUT I.

De Definitione Nominali & Reali itemque Divisionibus.

§. I.

RUBRICA Disputationis nostræ Trimembri est: de cuius evolu-
tione pauca præfanda, singulisque illius verbis aptanda congrua
interpretatio erit, ex L. 29. §. 6. in fin. ff. de Her. petit. ut tanto melius
intelligatur quid sit, quo de disputetur. Cic. lib. I. Offic. p. m. 2. b.

§. 2.

Primo igitur loco MARITI vocabulum occurrit, a Mare & ritu,
ut vulgo creditur, compositum, ut Maritus dicatur, quasi Maris ritus,
eo, quod variis ritibus intervenientibus ex Mare fieret Maritus, seu,
Uxori junctus. Pariter sicut uxor, ab antiquo ritu quasi Uxor, appellatur,
quia, cum ad limen Mariti accederet, priusquam ingredieretur,
postes domus adipe suillo aut lupino attingebat, ne quid mali inferre-
tur, docente Plinio Lib. 28. c. 9. & Brisson. Antiquit. 18. de Ritu Nupt.
p. 225. seqq. Cothmannus vol. 2. Resp. Jur. 78. n. 39. & 40. fol. m. 198.
& licet ritus isti antiqui dudum ab usu recesserint, nomen tamen re-
mansit, ut in nuptiis. L. 66. §. 1. ff. de Don. int. Vir. Investitura & si-
multaneæ investitis. conf. Huldericum Eyben in Electis Jur. feud.
c. 5. §. 3. & 4. p. m. 58. & 59. aliisque pluribus obtigisse novimus.
Quanquam & hodie alii in locum illorum successisse videantur, puta,
proclamatio & suggestu, Hierologia, & similes, ad quos hodienum
ritus ho- quoque non male denominatio referenda. Siquidem & hodie ritus
dienni de es- hujusmodi necessario præmittendi, antequam quis Maritus dicendus.
sentialia matri- Nam etsi de essentia Conjugii per se non sint, sunt tamen de necessitate
monii sunt? conjugii Christiani, accedente cum primis lege publica & jussu Ec-
clesiae.

Etymologia
Mariti.

num ritus ho-
dienni de es-
sentialia matri-
monii sunt?

clesiar. Neque enim sine causa introducti sunt, cum per proclamationes saepe bigamia, & nuptiae injustae detegantur; Per sacerdotalem vero copulam conjugalis demum unio & indissoluble conjugii vinculum contrahatur. Ex quo facile est judicare, illas, si nihil mali inde meruendum, dispensari posse, hanc non posse, quia ex instituto divino originem habet. vid. Danhauerus in *Theol. Conscient.* Tit. i. p. 2. *Dial.* 3. *scil.* 2. *quæst.* 25. p. m. 118. Carpz. in *Jurispr. Consist.* L. 2. *def.* 142. Hahn. ad *Wesemb.* Tit. *de Nupt.* n. 5.

§. 3.

Sequitur **USUFRUCTUARIUS**, ab utendo fruendo sic dictus. *Etymologia Ita enim Usufructui non vi vocis tantum usus inest, ut sine eo, Usufructus esse nequeat, sed & ex ipsa rei natura utendi commoditatem ei inesse, neminemque frui, nisi utendo posse apparet ex L. 14. §. 1. ff. de Uso & habitat. L. 41. ff. de Usufr. Leg. Donell. Enucleat. Vol. i. L. 10. c. 7. lit. a. p. m. 854.*

§. 4.

Supereft **SAXONICUM**. Cujus vocabuli origo nondum satis *Unde Saxones explorata videtur. Alii enim Saxones a durius & Saxeas quasi natu- denominati,* a quæsitibus subinde novis sedibus denominatos autumant: argumento ab *Holzsatene, quasi, Holzgesessenem, deducto a Dn. Sam. Schurtzfleischio in Disp. de Wittekindo Magno th. 3. lit. b.* Alii a Fossis derivant, quos inter Dn. Cluverus in *German. Antiqua* L. 3. c. 21. §. 2. p. m. 593. qui corruptam apud Tacitum esse vocem Fosi pro *Saxonis*: prima scil. syllaba Sa prossus amissa, dein X. & N. viciatis in F. & S. suspicatur, quæ tamen denominandi ratio valde tortuosa & vix probabilis. Non adeo lepidi (ut Domino Schurtzfleischio quidem l. c.) mihi illi videntur, qui ab armorum genere, cultellis non absimili, quod Sahs vel *Sax* appellant, quoque in bello, & imprimis contra Thuringos aliquando sub sagis occultato, accincti usi sunt, nomen a memorabili illa Thurin-gorum strage, eos obtinuisse, cum Widechindo Corbejensi *Lib. 1. Annalium*, statuunt, eoque distichon a Dn. Buchnero in *Lexico suo ex Gotfrido Viturbiensi relatum* pertinet:

*Ipse brevis gladius apud illos saxa vocatur,
Unde sibi nomen Saxo peperisse notatur.*

Cum Saxonica voce congruit, quod & Bohemis *gladius* *Tesack*. Sic & Longobardi ab hastis suis, longis scil. bardis, sive bartis, h.e. bipennibus,

quas gestarunt, appellati magis, quam a longis barbis, vulgo creduntur,
conf. pluribus Dn. Gerhard. Johann. Vossium, de vitiis Sermonis L. 2.
C. 17. in voc. *Saxa*, p. m. 273. Neque adeo absurdum censeo priscos
Saxones nostros, utpote militiae unice deditos, inter alia cutellis quo-
que non dissimilibus armis usos fuisse, cum & hodienum nostrorum
militum cohortes nonnulli gladios a cultris majoribus parum aut nihil
differentes, vulgo *Bayonettes* dictos, gestare soleant. De origine ve-
ro & Authoribus Juris Saxonici, quodque ante Carolum Magnum non-
scriptura saltim fuerit, latius videri possunt, Dn. Dr. Georg. Schultze
in prolegom. *Synops. Inst.* & Petr. Heigius Part. 1. qu. *Jur. Civ.* &
Sax. 8. n. 16. seqq p. m. 115. & seqq. aliisque ab eo citati Dd.

quali Jure
etiam usi?

Definitio U-
susfructus
maritalis.

Ususfructus
Jure Civili
tantum Con-
ventionalis.

Jure Saxon.
mera legalis
est.
limitatio.

Resp. object.

§. 5.

Est igitur hic ususfructus maritalis, jus utendi fruendi bonis
Uxorium Paraphernalibus in compensationem onerum matrimonii
maritis ipso jure competens.

§. 6.

Jure evidem Civili Paraphernalium Ususfructus non nisi con-
ventionalis est, consensu & voluntate uxoris expressa marito consti-
tuendus. arg. l. 8. C. de Paet. Convent. neque locus est praesumptioni-
bus, unde licet uxore non-invita, seu non-dissentiente fructus ex illis
perceperit, eos tamen suos minime facit, sed restituere uxori repetenti
tenetur, quia dotis fructus saltim ob onera matrimonii ejus fiunt; dum-
modo adhuc extent percepti, aut locupletior inde factus sit maritus,
quod in dubio praesumitur. vid. Pruckmann, in vol 2. Conf. n. 475.
& seqq usque ad n. 480. At e contrario hic noster Saxonius mei
legalis videtur, utpote Maritis ipso jure competens, non quidem
absolute & simpliciter, sed ex hypothesi, uxore scilicet non contra-
dicente, ante sacerdotalem copulam, sibi que pacis expressis usum-
fructum non reservante. conf. infra cap. ult. §. n. Nisi forte ob id,
quod praesumptus, ex non tanta receptione illorum bonorum tacitus
consensus, conventionem etiam tacitam importare videatur, quasi-
conventionalis quis dixerit. At enim vero cum tacita seu praesum-
pta alias conventio regulariter non usque eo sui valituta sit momento,
ut contrarii subsecutam contestationem excludat: haec vero omnem
expositio mutandi vel contraria protestatione tollendi, tacitam,
concessi semel in paraphernis marito ususfructus, quasi-conventionem,
denegat potestatem, adeo ut quae ab initio tacitae seu praesumptae vo-
luntatis

Iunctatis fuit, ex post-facto necessitatis fiat, ob iusten. maritis ex Dispersione Juris Saxonici post sacerdotalem copulam qvin & sponsalia quæsitum, merito a potiori solum legalis nomen merebitur. Cæterum dividi potest a Forma, in Verum & quasi. Verus est, qui salva rerum a Forma, substantia exercetur, & in rebus potissimum immobilibus, usque non in verum & Consumptibilibus constitui solet. Quasi vero in rerum fungibili abusu consistit. conf. c. 3. §. 1. num vero, sicuti in quasi-usufructu alio, cautione hic opus sit infr. cap. 4. §. 2. discutietur.

CAPUT II.

De Causa Efficiente & Subjecto.

§. I.

CAUSA igitur hujus maritalis usufructus efficiens Jus Saxonicum est, & quidem Non-scriptum. Nam etsi Dn. Andr. Rauchbar. Lib. I. quæst. 47. n. 32. & Carpz. part. 2. C. 15. def. 25. ex Land-R. Lib. I. art. 31. & art. 45. & lib. 3. art. 45. eum deducere velint, tantum tamen abest, ut ex illis textibus is probetur, ut potius contrarium haud obscure inde elici possit: Ut enim ab ultimo exordiat, in art. 45. Lib. 3. non nisi de tutela maritali agitur, quodqve maritus statim post sacerdotalem copulam uxoris tutor legitimus fiat, daß er ihr ehelicher Vormund werde. In verb: Der Mann ist Vormund seines Weibes, in Hand, als sie ihm getrauet wird sc. sc. & in art. 31. Wenn ein Mann ein Weib nimmt, so nimmt er sie in sein Gewehr, und alles ihr Gut zu rechter Vormundschaft, sc. a tutela autem ad usufructum male inferretur. Neque in lib. i. art. 45. in verb: Das Weib tritt in sein Recht, wenn sie in sein Bett tritt / sc. sc. aliud quam Dominium in personas uxorum, vel qvod conditionem & jura matris consequatur, ex quo ejus thorum concendit, indigitatur. Ast a Dominio personæ ad usufructum rerum nulla est consequentia. Ex textu vero art. 31. Lib. i. verb. Mann und Weib haben nicht gezweyet Gut zu ihrem Leibe, sc. quem pro cardinali vulgo allegant, illud potius concludendum esset, qvod non solus maritus, sed uterque conjugum usufructum omnium, & quidem non uxoris solum, sed & mariti bonorum, communem habere debeant, prout etiam Glossa ad d. art. sub lit. a. ea verba ita interpretatur. Ut adeo moribus magis Saxonici & longæ consuetudini, quam juri espresso adscribendus videatur. Quam limitat. quam non negaverim ansam fortasse Maritos ab hac communione usufructu.

an ex Jure Sax.
scripto vel
non-scripto?

Respondet
Dn. Rauchba-
ro, & Dn.
Carpzovio.

iusti structus & administratione bonorum, tutelaque conjugis arrogandi sibi solis integrum usum structum, sum pessime.

naturae
eqvita-
te naturali.

perinde ut do-
tis emolumen-
tum.

Subiectum cui
debeat.

an etiam
Sponso ?

negatur.

Non tamen haec inveterata consuetudo sua destituitur naturalis eqvitatis ratione, quæ tacita lex dicitur in L. 7. pr. ff. de bon. damnat. utpote in compensationem onerum matrimonii eum concedens. Ita enim secundum naturam est, commoda cujusque rei eum seqvi, quem sequuntur incommoda L. 10. ff. de R. I. per plurima autem Virum manere matrimonii onera, non alendi solum uxorem & liberos cum familia arg. l. 19. ff. de O. & A. junct. l. 56. §. 1. ff. de Jure Dot. L. fin. §. 1. in fin. ff. que in fraudem Cred. facta recta servandi ædificia dotalia L. 7. §. 2. ff. de Usufr. L. 4. & 5 ff. de impens. in Res dot. sed & infinita alia nemo facile ibit inficias. Qvo igitur facilius nubendi conditio nem invenirent fæminæ l. 2. ff. de Jur. dot. & L. 1. ff. sol. matr. & ad subeundum matrimonii onera eo magis invitarentur mares, optima sana ratione non a Legumlatoribus tantum ut dos matrimonii oneribus inservire Marieusque omne emolumentum inde habere & percipere debeat introductum est L. 76. in fin. ff. de Jur. dot. junct. L. 20. C. cod. L. 75. in fin. ff. d. t. sed & Saxones nostri idem in paraphernis, ut in subsequentibus audiemus, comprobarunt.

§. 3.
SUBJECTUM hujus ususfructus, ut ex Rubrica patet, MARI-
TUS est. Unde facile erit dijudicare, ex quo tempore ususfructus hu-
jusmodi actu incipiat deberi. Nimirum et si quidem sponsus alias in
favorilibus Mariti quoque nomine veniat, eorumq; jure utatur. L. 4.
ff. de fund. dotal. L. 6. C. de don. ant. nupt. L. 5. C. de don. qualib. fal-
lit tamen hoc, quoties aperta Juris ratio est in Contrarium, aut de
præjudicio sponsæ agitur. arg. L. 45. §. 4 ff. de R. N. l. 9. & 10. ff. de his
qui not. inf. L. 1. §. 1. & ult. ff. pro dote. Cum igitur propter onera
matrimonii ususfructus marito, ut §. 1 præced. diximus, a lege specia-
liter sic concessus, ibique demum dos esse & ususfructus expresse jubea-
tur, in L. 56. §. 1. ff. de Jur. Dot. ubi onera sunt matrimonii: inter-
desponsatos autem nondum matrimonium contractum sit, nulla quo
sufferenda onera, ideoquæ nec proprie conjugum, mariti scil. & Uxor, nomine venire possunt per l. 1. §. 3. & fin. ff. pro dote, junct. arg. l. 10.
§. 5. ff. de jur. dot. maxime cum metuendum, ne alias fragilitas sexus
sponsæ, a sponso ad tradendum facile persuadendæ, in perniciem sub-
stantiae

stantia ejus converteretur, si fructus ex re dotali ita sine causa percipiet sponsus, & cum domino sponsæ locupletaretur, arg. pr. Inst. quib. al. licet vel non. quare cautum est in L. 28. §. 12. ff. de Usur. Et L. 6. ff. sol. Matrim. ut fructus, ante nuptias percepti dotem augere, dirempto- fructus dotem
que morte vel divortio matrimonio restitui debeant: ex quo sponte
sua fluit, quod sicut a momento sacerdotalis copulæ matrimonium in-
cipit, illiusque onera ad maritum pertinent, ita nec immerito usus fru-
ctus eidem compensando relinquatur; adeo ut nec concensione tha-
lamii hic opus sit, prout alias ad effectum succedendi ex statuto vel pa-
ctis dotalibus a Jure Saxonico Communi in Land-R. lib. i. art. 45. non a con-
verb. wenn sie in sein Bette tritt, sc. & Electorali in Part. 3. c. 19. verb.
das Beylager, oder Bette-Beschreiten erfolgen muß, sc. Speciali-
ter requiritur. Neque enim a negatione successionis ad negationem
Ususfructus, tanquam a separatis, procedit argumentatio. arg. §.
un. Inst. de leg. Fus. Et arg. §. 7. Inst. qui Et ex quib. Siquidem u-
susfructus ex causa onerosa marito debetur L. 19. ff. de O Et A. in com-
pensationem onerum matrimonii, quousque ea sustinet l. 20. C. de
Jur. dot. Successio vero non æque, sed mere lucrative est. Faciunt
huc ea, quæ tradit in simili Carpz. P. 3. C. 19. def. i. n. 15.

fructus dotem
augent. & re-
stituendi.
a copula sa-
cerdotali de-
betur.
lamii.
ut Successio,
quæ ratio?

§. 4.

Atque hæc quidem in veris & legitimis Maritis extra dubium An etiam pu-
sunt, in Putativis autem, h. e. qui contra legum præcepta in gradibus tativis Mari-
prohibitibus, errore Juris vel facti aliquam sibi junxerunt, diversum for-
tasse statuent illi, qui tale matrimonium in tantum jure nostro in §. 12.
Inst. de Nupt. nullum pronunciari perpendunt, ut nec vir, nec uxor,
nec nuptiæ, nec matrimonium, nec dos intelligi debeat: Ubi igitur
nullum matrimonium, ibi nec maritus, & per consequens nec Ususfru-
ctus maritalis intelligi potest. arg. l. 3. C. de Sentent. ex brevic. recitand.
Enim vero textus iste (1.) de futuro saltim, non præterito tempore lo-
quitur, h. e. quod nec dos nec matrimonium, adeoque nec maritus, ex explicatur §.
quo scil. illicita conjunctio innotuit, intelligi amplius debeat: non 12. Inst. de
autem præcisè dicitur; quod retro quoque, durante putativo matrimo-
nio gesta invalidari, vel a marito, jure Ususfructus maritalis percep-
ta revocari indistincte debeant. (2.) De iis tantum modo exaudiendus Distingu.
videtur, qui scienter contra legum præcepta coierunt; & sane, si ambo num utraque
hoc sciverunt, & incestas nihilominus, vel illicitas alias, contraxerunt pars prohibi-
tionem sci-
nuptias, tunc dissoluto ruisus incestu, non exactio saltim dotis mulieri
rit?

B

denc-

denegabitur, & dos caduca fit, d. §. 12. & L. 38. §. 1. ff. de R. N. sed & a Marito putativo, quod fructuum nomine, medio temporis percepit restituendum L. 52. ff. de R. N. add. Mynsinger. in Comment. ad d. § 12. n. 1. p. m. 60. unaqve cum dote fisco cedit. L. 4. C. de incest. nupt. l. 32. §. ult. ff. de don. inter V. & U. Sin solus maritus id sciverit, uxor vero ignoraverit, huic qvidem dotis & illatorum repetitionem concedimus, fructuum a Marito perceptorum autem negamus, qvia dotem repetit condicione sine causa, L. fin. ff. de cond. sin. caus. ut pote cessante, ob qvam data erat, soluto matrimonio, causa; at vero durante conjunctione subfuit causa, alimentationis seil. cum igitur fru. Etus in compensationem alimentationis aliorumque conjunctionis (ut ut illicitæ) onerum percipient mariti, qvidni & talis, ex hac eadem onerosa causa, suos illos fecerit? maxime cum nec uxor, inde alimentata, qvali pauperior redditia congeri possit?

§. 5.

Non tamen ob id marito eos irrevocabiliter addicimus, qvin fiscum stricto Jure illos, qvali lucrum iniqvum, ei extorquere posse existigamus. arg. l. 2. §. 1. in fin. l. 13. & 14. ff. quas ut indign. L. 4. C. de incest. Nupt. deducto saltim eo, quod impensarum necessarium, nomine in dotem aliave illata impendit. L. 61. ff. d. R. N. Uxore autem incestus solum conscientia, maritus ceu bonæ fidei possessor aliis, fructus perceptos sibi retinet conf. Borgnini. Cavalcani tr. de tut. & Curat. & usufruct. mulier. relict. S. 4. n. 22. p. m. 458. seqq. dote fisco caduca d. l. 4. C. de incest. Nupt. detractis tamen ei etiam prius impensis necessariis, quæ dotem ipso Jure minuunt, d. L. 61. nisi illæ modicæ sint, vel intuitu percipientium fructuum magis factæ l. 12. & 15. ff. de impens. has enim putativum maritum, compensatis fructibus perceptis, ad finem superflui servare tantum debere disponitur in l. 42. §. 1. ff. sol. Matr. Multo igitur magis tunc Marito putativo relinquentius usus fructus dotis & illatorum perceptus erit, si utraqve pars innocens & vel lubrico ætatis lapsi sint, vel injusta ad minimum, non simulata, crassa, aut affectata juris vel facti ignorantia fuerint; quod ex circumstantiis facile dijudicabitur. conf. Carpzov. Prax. Crim. p. 2. qv. 73. n. 95. Dif- sentit qvoad fructus onera matrimonii excedentes Fontanella de Pact. Nupt. claus. 6. gloss. 2. part. 1. n. 19. fol. 261. & Mantica de Ambig. & tacit. convent. Lib. 12. Tit. 30. n. 15. fol. m. 743. putativum enim matrimonium hanc in parte, eadem cum vere, qvali-dotis privilegia habere dicitur

an solus ma-
ritus?

Fiscus marito
fructus aufert

deductis im-
penis neces-
sariis.

An uxor sola.

an ambo i-
gnoraverint,

dicitur in L. 22. §. fin. ff. sol. matr. add. arg. L. 8. ff. de conduct. ob turp.

Amad. Eckolt. in Comment. ff. tit. de Jure dot. §. 2. dummodo errore modo errore comperto, aut ubi ad legitimos pervenerint annos conjunctionem hu- comperto dis- jusmodi sine ulla procrastinatione dirimant, nec in perpetuo reatu ita cesserint.
permaneant. d. l. 4. C. de incest. Nupt. conf. Bachov. ad §. 12. Inst. de Nupt. n. 5. p. m. 90. & Mynsing. ad eundem §. lit. a. p. m. 60. item Schneidew. ad d. §. 12. n. 15. p. m. 73.

§. 6.

Neque hic ratione fructuum vel retinendorum vel restituendo. An inter ince-
rum inter incestas vel nefarias, & inutiles nuptias distinguimus, ob ge-
neralitatem textuum in d. §. 12. Inst. de Nupt. & l. 4. C. de incest. quan-
quam ratione reliquarum pœnarum, ut puta, confiscationis omnium
bonorum, missionis in exilium, &c. discrimen aliquod Dn. Schneide-
wino libenter admittamus. Conf. Brunn. in Cod. ad L. 6. C. de incest.

Nupt. n. 8. p. m. 548. b. Cæterum licet pœna hæ incestus & illicita- Quid moribus
rum nuptiarum Jure Civili ita obtinuerint, moribus tamen hodiernis ho diernis?

incestus in linea recta gladii, in collaterali vero pro qualitate circum-
stantiarum & proximitatis graduum, modo fustigationis cum perpetua
relegatione, modo relegationis perpetuae vel temporalis modo alia ar-
bitraria pœna punitur, vid. Carpz. in prax. Crim. p. 2. qu. 73. n. 17. 45. & 52.
Neutro tamen horum casuum dotes caducæ fiunt, confilcatione extra

casum Criminis læse Majestatis penitus hodie abrogata in Nemesi Ca- in incestu li-
rolina art. 218. conf. Eckolt. in Comment. ff. Lib. 48. tit. 20. §. 2. p. m. nece rectæ.

1374. Quin scienter, etiam in linea recta, incestum committentes ad mor-
tem damnati dotem & usum fructum perceptum ad hæredes transmit-
tunt Nov. 134. cap. fin. & Const. Elect. Sax. 6. part. 3 ibiq; Carpz. mul-
toque magis uxor talis putativa, ætate forte seducta, atque hinc extraor-
dinaria saltim pœna afficienda, vel etiam proximitatem ignorans, dilemp- in linea colla-
to matrimonio dotem suam recipiet. conf. Carpz. prax. Crim. p. 2. qu. 73.

& 95. & 96. In linea vero collaterali uti contracta semel, incestuosa eti-
am, a scientibus Conjugia non rescinduntur, conf. Carpz. in Jurispr.
Const. L. 2. defini. 83. n. 1. & 2. def. 99. per tot. ita frustra de usufructus
maritalis duratione dubitaretur.

§. 7.

Illud autem interesse putamus, Maritus sui Juris, an in Patria An maritus si-
adhuc sui Parentis potestate sit. Si enim ipse in sacris paternis adhuc
constitutus est, uti Parentis eum exhibere oneraque matrimonii sufferre
tenetur, ita & usufructus quoque haud dubie ei debebitur, arg. l. 46. sed pater eius.

in linea colla-
terali.

an rescindatur
ta le matrimo-
nium? negatur

negatur.

etiam hodie.

An idem in
Socero dicen-
dum?

neg.

Quid si ex pa-
cto familiam
generi exhi-
beat? distin-
guitur.

Si sine pacto
jure alterius
creditoris
gaudet.

limitatur.

in fin. ff. Fam. hercisc. L. 56. §. 1. § 2. & l. 57. ff. de Jur. dot. Franc. Mantic. de Amb. convent. l. 12. T. 30. n. 17. fol. 744. quia non filio fa- milias sed Patri omnia acquiruntur, tot. tit. Inst. per quas pers. in tantum quidem, ut nec invito Parenti lucrum hujusmodi ususfructus dotis auferri, vel interverti Jure civili potuerit, tametsi filius ipse, se suamque familiam exhibere, & onera matrimonii in se suscipere pa- ratus fuerit. arg. §. fin. Inst. quib. mod. patr. pot. juncta l. 1. §. ult. ff. de lib. exhib. Et quamvis hodie idem quoque statuendum in filio fa- milias separatam, a Paterna, & economiam non habente arbitrer, cum hac in parte Jure nostro saxonico diversi nihil dispositum reperiatur. arg. l. 33. C. de Appell. & l. 27. C. de Testament: Secus tamen seres habet tunc, si ipse familiam suam exhibeat, nec Patris victu amplius utatur, wenn er seine eigene Haushaltung angestellet, und sein eigen Feuer und Heerd hat.

§. 8.

Quod autem de Patre Mariti diximus, in socero ob defectum Patriæ potestatis, non item procedit. Hinc, licet gener forte domo & pane Soceri utatur, ususfructus tamen maritalis non statim ei aufe- retur: aut enim socer ad exhibendum generi familiam, in pactis forte diotalibus se obstrinxit, aut non; illo casu, si dotem genero solverit, ni- hil pro exhibitione recipit; sin promiserit saltim, usuras dotis promis- se, citra ullam stipulationem lucifacit. l. 69. §. 3. ff. de Jur. Dot. L. 42. §. 2. ff. sol. Matr. quin & errore solutas condicere potest, per text. elegunt. in l. 17. pr. ff. de Dol. Mal. except. tametsi forte usuræ vel et- iam fructus ex rebus in dotem promissis percepti, impensas istas mul- tum superaverint, quia frequenter etiam dotis fructus non sufficiunt ad onera illa matrimonii supportanda, ut loquitur Pontifex in cap. 16. X. de Usur. Usumfructum tamen Paraphernalium filiæ Socer sibi minime vindicare potest, sed genero tanquam Marito, is non immerito perma- net. Quod si se non obstrinxerit socer non de usuris tantum, sed & de sorte dotis deducere & jure alterius Creditoris aut Negotiorum Gestor- ris compensare & exigere poterit, cum impensæ istæ in rem generi fi- liaeque versæ sint. l. 20. & 21. ff. de in rem vers. nisi probare velit gener aut filia Pietatis potius, quam compendiandi animo sumptus a Socero factos. arg. l. 34. ff. & l. 11. C. de Neg. Gest. quod quidem in dubio non presumendum. arg. l. 25. pr. ff. de probat.

§. 9.

§. 9.

Cum igitur Maritis in bonis Uxorium ususfructus competit, an etiam u-
non & vice versa uxoribus, in donatione minimum propter nuptias, uxoribus in do-
vel dotalitio idem juris tribuendum cum ad paria invicem judicentur? natione pro-
maritalis scil. prærogativa & potestas nec non sustentatio onerum ma- pter nuptias
trimonii deficiat, & ipse quoque effectus cessabit. Sive enim ex jure Ci- competit?
vili, sive Saxonico id consideres, neutro jure sustinebitur. Illo nam- negatur.
que cum in securitatem aut compensationem dotis constituta creda-
tur, ejusdem quoque cum dote naturæ, seu accessorium estimabitur. L.
ult. C. de Don. ante Nupt. atque adeo in his non minus quam in dote
marito ususfructus concedetur. Ut taceam non simpliciter, sed sub
conditione, morte vel divorcio, soluti matrimonii, donationem pro-
pter nuptias fieri, ante autem hujus existentiam nihil in esse, ratione
percipiendorum fructuum, ponitur, sed donatae, uti in numero rerum
Mariti interim habentur, ita & interea ejus administrationi & arbitrio
subsunt, iisque ille utitur fruitur, uxoribus hypotheca in iis ipso jure
competente. L. 19. vers. jura &c. C. de donat. ant. Nupt. Conf. Brun-
nemann. ad Comm. L. 5. tit. 3. leg. 18. fol. 538. vide tamen Ord. Saxon.
Proc. T. 43. §. so viel das Gegenvermächtniß. Hoc vero Saxonico quam Saxo-
nistro id multo minus obtinebit, cum regulariter omnium uxorius bo- nico.
norum maritus legitimus administrator & usufructarius sit, nec in re-
bus propter nuptias donatis diversum quid statutum reperiatur. Conf.
D. Henning. Göden. Consil. 101. n. II. p. m. 555.

CAPUT III. De Objecto.

§. 1.

Objectum Ususfructus nostri adæquatum, ut ex definitione appareat,
Paraphernalia uxorium sunt. Dotis enim fructus Maritus jure do- Parapherna-
minii percipit, arg. pr. Inst. quib. al. lic. l. non L. 7. §. 3. ff. de jur. dot. lium.
sive ea in quantitate & rebus fungilibus. Sive in specie aliqua fuerit non dotis usu-
constituta. De quantitate & rebus fungilibus in dotem datis, nemo fructarius
dubitabit, quin plenissimum illarum Dominum in Maritum transfera- Sed Dominus,
tur, adeo ut ad arbitrium suum eas distrahere possit, & generis tantum
debitor fiat. L. 42. ff. de Jur. Dot. Quod si autem in certa specie
B 3 des

Distingv. an
æstimato an
inæstimato,
data.

an mortuo
marito vidua
dotem æsti-
matam vindic-
are posse?

ad consensus
Curatoris ad
æstimationem
requiratur.

ampliatur,

dos consistat, vel æstimato ea, vel inæstimato tradita est, utriusque Dominium diverso licet cum effectu Maritus consequitur, & æstima-
tæ quidem paulo liberius, æstimatio namque cum inducat venditio-
nem, L. 10. C. de Fur. Dot. mediante traditione ad instar alterius em-
ptoris jura Domini, & quasi-venditricis, h. e. plenam proprietatem,
nanciscitur, vid. Brunn. in Exerc. Instit. 9. ad L. 2. t. 8. pr. p. m. 78.
vi eius alienare & oppignorare eas potest pro lubitu l. 9. §. 3. & L. 11.
ff. de fund. dot. L. 10. C. de J. D. cum debitor saltim quantitatis seu æ-
stimationis existat. L. 10. pr. ff. de Fur. dot. quod eo quoque usque
Jure Civili (nam Saxonico, extra casum pacti de restituenda heredibus
uxoris æstimatione, vix questioni locus datur, cum Maritus tanquam
heres mobilis in æstimatione succedat, vid. Decis. Elect. Sax. 24.)
verum est, ut nec soluto morte vel divortio Matrimonio viduæ, ejusve
heredibus, pro æstimatione res iliz dotales, forte adhuc existentes, ob-
trudi invitis queant, arg. l. 10. §. fin. ff. de J. D. nisi alternative con-
venient, ut aut æstimatio aut res præstetur d. L. 10. junct. L. 9. §. 3. & L. 11.
ff. de Fund. Dot. §. 33. Inst. de Action. sicuti neo econtrario uxori, di-
recto conjugio, eas invito marito, ejusque heredibus, vindicare pot-
est. arg. d. l. 10. §. fin. & l. 12. §. 1. verb. erit arbitrium mariti utrum
justam æstimationem an potius scrupum præstet. ff. de Fur. Dot. Math.
Wesemb. in Comm. Cod. l. 3. T. 33. leg. 6. n. 3. p. m. 1078. quia titulo,
ad transferendum Dominium habili, pro dote, eas maritus accepit.
arg. tot. tit. ff. pro Dot. Proinde oblata æstimatione contenta esse ob-
ligabitur L. 5. C. de Fur. Dot. dummodo moribus hodiernis æstima-
tioni peculiaris Curator adhibitus, eaque justæ ætatis fuerit, ne propter
fubicum iudicii læsa restitutionis beneficium mereatur. arg. l. 6. §. 2.
& l. 12. §. 1. in fin. ff. de Fur. Dot. adde Decis. Elect. nov. 24. ibiq; Phi-
lipp. nam etsi quidem ad constituendum dotem, in rebus mobilibus in-
distincke, & in immobilibus inæstimatis Curatore præcise non indigeat.
arg. P. 2. Constit. Elect. Sax. 15. Ejus tamen Consensus in æstimatione
Immobilium non minus, quam in aliis venditionibus requiritur.
Carpz. d. Const. desin. ii & Const. 43. def. 9. Quine tunc quidem suf-
ficiet, si uxor minorenis adhuc fuerit, sed decretum insuper accedat
necessæ est. Alias enim, impetrata in integrum restitutione vindicare
eas poterit pro lubitu. Octavius Simoncella tr. de Decretis L. 3. titu-
s. n. 96. p. m. 519. Id quod in subsiliū tamen etiam majorennibus
concedendum tunc arbitramur, si res mobilis vel immobilis æstimata,
exi-

existente super bonis mariti concursu, adhuc extet, arg. L. 21. ff. de Ma-
num. L. 30. C. de Jur. Dot. L. 55. ff. de don. int. V. & U. conf. Math. an uxori resti-
Wesemb. in Comm. Cod. l. c. n. 4. p. m. 1079. non autem si alienata, tuenda?
contra tertium dabitur, arg. l. 50. ff. sol. matrim. L. 11. ff. de fund. dot.
Nulli tamen dubitamus, quin majorenis uxori existente concursu, sua exceptio,
vindicatione utili, & quasi subsidiaria, excludatur, si reliqui Creditores
estimationem aliunde ei praestare inalint; forte si res illa meliorata, aut
presenti tempore carior venire possit. arg. l. 5. vers. si pecuniam tibi
offerat. U. c. C. de jure dot.

§. 2.

Inestimatæ quoque dotis Dominum maritum effici, non expres-
sis tantum Juris textibus, in pr. Inst. quib. al. lic. sed & ex ratione Ju-
ris, illiusque effectibus facile probari potest, datur enim ei pro his rei
vindicatio L. 7. §. 3 in fin. ff. de Jur. Dot. quæ non nisi Dominis com-
petit, L. 9. C. de R. V. omnesque ad instar Domini percipit ejus utilita-
tes, & sine cautione rati, suo quasi nomine in judicio admittitur vid.
Dn. Nicolai Process. Jur. c. 7. n. 38 p. m. 102. qui sane non nisi Domini
effectus sunt insigniores; utrum restrictum admodum illud etiam
non inficiemur, cum ratione temporis, tum ratione modi, & illius qui-
dem quod ultra matrimonii durationem se non extendat, sed soluto
Conjugii vinculo & ipsum resolvatur. arg. l. 1. C. de Condict. ob. cauf.
dat. hujus vero, quod nec distrahere nec oppignorare aut quoconque
modo deteriorare eam possit. conf. L. 5. ff. defund. dot. quia non cor-
poris ipsius seu substantiæ, sed juris saltim dispositione, & quoad exer-
citium Domini, ratione vindicationis & percipiendarum utilitatum,
pro Domino habetur. Unde & ab effectibus his Civilibus, Civile el-
tantum, uxori vero Naturale Dominium communiter tribuitur. arg. L.
30. C. de Jur. Dot. quod alii in marito Utile, in uxore Directum appel-
lant, vid. Carpz. Part. 2. Const. 42. def. 19. Antonius autem Faber in
Comment. Cod. lib. 4. tit. 22. def. 6. n. 8. p. m. 424. Maritum Domi-
num Bonitatem, uxorem dominam Quiritariam vocat. Atque hinc
etiam est, quod, cum uxor corporis ipsius Dominium retineat, pericu-
lum quoque ejus ad illam spectet. l. 10. pr. ff. de Jur. Dot. & econtra-
rio Maritus non ut Usufructuarius, sed ut Dominus scil. Civilis, commo-
da & fructus quasi ex re, constante matrimonio, sua propria per-
cipiat.

etiam inestimatæ dotis fit
dominus.

§. 3.

§. 3.

Quæ sint Para-
phernalia?

qvotuplicia
Uxor's bona?

Jure Civ. non
differunt pa-
raphernalia &
Receptitia.
Sed Jure Sax.
& cur?

Dissentitur a
Dn. Mevio.

& a Dn. Rich-
tero.

Cum igitur, ut dictum, Ususfructus hic in paraphernalibus tan-
tum subsistat, non immerito disquirendum ante omnia videtur, quæ Pa-
raphernalium nomine hic proprie veniant. Dicuntur autem Para-
phernalia $\pi\alpha\gamma\alpha$ supra s. ultra & $\varphi\epsilon\gamma\eta$ dotem, quasi ultra dotem marito
allata, qualia sunt omnia non-dotalia. Et quamvis alias communiter
Interpretes triplicia constituant Mulierum bona; Dotalia scil. quæ in
compensationem onerum matrimonii: Paraphernalia, quæ ultra do-
tem, vel sine dotali qualitate afferuntur, marito administratione reli-
cta l. 5. C. de pact. Convent. & Receptitia, quæ sibi uxor expressè exce-
pit, h. e. disponenda & fruenda reservavit; Jus tamen nostrum Civile,
non nisi duas agnoscit species, Dotalia scil. & non Dotalia, quæ scil. ultra
dotem afferuntur, administratione & Usufructu uxori ipso jure compe-
tente. l. 8. C. de Pact. Convent. ut proinde Jure Civili inter parapherna-
lia & Receptitia nulla reperiatur differentia. In foro tamen Saxonico
recepta est illa distinctio, ideo, quia Paraphernalium ipso jure mari-
to Ususfructus & administratio competit, nisi expressè ea sibi uxor re-
servaverit, unde si suæ dispositioni qvædam excepere, Receptitia appel-
lari solent: Quia recipere in jure nostro idem significat atque excipe-
re. l. 205. ff. de V. S. Ex his igitur facile est judicare Dn. Dav. Mevium
in Comm. ad Jus. Lubec. L. 1. tit. 5. n. 2. p. m. 151. Paraphernalia mi-
nus recte per verba, sonderliche, eigene, vorbehaltene Güter, reddi-
disse, eamque denominationem Receptitiis potius tribuendam esse.
Neque ratione loci quicquam referre putaraus num in vel extra do-
mum Mariti ea uxor possideat, cum & Paraphernalia extra domum, &
Receptitia in domo mariti habere & possidere possit, cum non locus
sed Receptitia qualitas discriminem constituat, secus ac opinatur prælau-
datus Dn. Mevius l. c. & quanquam communiter receptitia germ:
Spaarhaaffen/Spielgelder, Handgelder, &c. efferaunt: Speciei tam-
en magis quam generis hujusmodi denominatio est, cum non omnia
receptitia in pecunia, sed aliis etiam quibuscumque rebus mobilibus
vel immobilibus consistant. Cæterum, licet Dn. Christoph. Philipp.
Richter intr. Cred. c. 3. Sect. 1. n. 99. p. m. 258. & intr. de success. ab.
Intest. Sect. 4. membr. 1. n. 8. p. m. 370. Jure Saxonico usumfructum
omnium uxor's bonorum, sineulla distinctione, ad maritum pertinere
statuat, vel sola tamen, receptitorum superius tradita definitione re-
felliatur.

§. 4.

§. 4.

Cognita sic bonorum uxoris differentia, cumq;e multum s;pe, bona in dubio ratione prælationis, vindicationis conf. præc. §. i. in fin. aliorumq;e præsumi Paræ privilegiorum intersit bona esse vel Paraphernalia vel Dotalia; Scien- phernalia. dum, in dubio bona potius præsumi Paraphernalia quam dotalia, tam- et si nulla dos constituta fuerit. Gail. L. 2. Obs. 82. Matth. Welsemb.

Consil. 25. part. i. Nam et si vi nominis Parapherna sine dote esse non videantur, a potiori tamen eam denominationem saltim desumptam esse arg. l. 9. §. 3. verb. sed quia non puto hoc agi &c. ff. de Jur. Dot. & L. 5. C. de Paet. convent. firmiter concluditur; maxime cum & matrimonium sine dote subsistere possit. L. 11. in fin. pr. C. de Repud. qvidni & Parapherna? Dissentit Anthon. Faber in Comm. Cod. L. 5. t. 9. def. 13. fol. 59. Si nimis res suas in domum mariti inferat, doci tamen præcise non constituat per L. 9. §. 3. vers. plane ff. de Jur. Dot. cum igitur ad dotis constitutionem potissimum animus contrahentiū requiratur, adeoq;e in facto consistat, non minus quam aliae conventiones & facta erit probanda. arg. L. 7. §. 3. ff. de Curat. Furios. L. 1. C. de dote cauta. L. 2. ff. & L. 1. C. de Probat. quanquam hic conjecturata etiam ex circumstantiis probatio admittatur. arg. L. 9. §. fin. & L. 30. ff. de Jur. Dot. Carpz. part. i. Const. 28. def. 87. n. 3. def. 89. & 90. it. P. 2. Const. 16. def. u. Joh. Heeser. in loc. Comm. Part. 2. loc. 12. n. 14. p. m. 518. deficiente autem probatione pro paraphernalibus, non dotalibus, reputantur, quia in dubio quælibet res suam pristinam naturam habere præsumitur, h.e. talis qualis fuit ab initio, donec mutatio proberur. arg. l. 8. C. de Serv. & aqu. Ludwell. Synops. Feud. cap. 2. §. fin. p. m. 38. Stryck. in Exam. Jur. Feud. c. 2. q. 7. Et quamvis Math. Colerus P. 1. Dec. 57. n. 3 attestari velit, quod in Saxonia ex consuetudine omnia illata Mulieris habeantur pro dote, sive marito dotis loco sint tradita, sive non tradita, aut stante matrimonio ex successione vel aliunde quæsita; magna tamen inter hæc duo, testante experientia & Juris Saxon. dispositione reperitur differentia; Doti enim non hypotheca tantum tacita sed & prælationis jus conceditur: Paraphernis autem hypotheca saltim tacita. vid. ord. Process. Sax. tit. 43. §. was aber ic. & tit. 45. princ. item Part. i. const. 28. Part. 2. C. 16. & 24. ibiq; Carpz. Sic & illius hypotheca statim a momento consummati matrimonii von Zeit des Kirchgangs an, horum vero a tempore demum illationis incipit. conf. Carpz. p. 2. Const. 24. def. 3.

C

Phil.

Differunt effec-
tibus dotes
& parapherna,

Receditur a
Da. Colero.

Phil. Richter tr. de Priv. Cred. c. 3. sect. 1. n. 106. seqq. p. m. 259. & seqq. Et Dos communiter Ehegeld, Mitgiff, Ausstattungs-Geld, &c. appellatur. Paraphernalia autem plerumque illatorum tantum nomine, einbringen, eingebrachtes oder zugewandtes Gut, venire solent.

§. 5.

Jure Civ. maritus non administrat Paraphernalia.

Licet autem s^ep numero de qualitate paraphernali nullum dubium, super administratione tamen non raro inter Conjuges controvertitur. Sane, jure Civili, cum Maritus non nisi earum rerum quasi depositarius sit. L. 9. §. 3. verb. & plerumq; custodiam & c. ff. de Jur. Dot. depositariusque regulariter re deposita non utatur. l. i. pr. & l. 24. ff. depos. mirum non est, quod invita uxore administrationi eorum se immiscere nequeat. l. 8. C. de pact. Conv. multoque igitur nec iis fructus. minus fructus exinde perceptos suos faciet, quin ad restitutionem eum teneri supra ex parte cap. l. §. 6. meminimus: nisi forte expresso uxoris consensu illos perceperit; tunc enim non nisi in quantum locupletior inde factus obligabitur; pariter uti alias de Paraphernalis ipsis, consentiente uxore consumptis in l. 17. C. de don. int. Vir. & Ux. idem disponitur. conf. Brunnem. in Comm. Cod. ad d. l. 17. p. m. 581. Illud singulare est, quod licet alias ex sola Paraphernalium administrationis permissione fructuum donatio, ut dictum, non presumatur, cautionum tamen fæneraticiarum paraphernalium, ab uxore extra dotem traditarum, & a marito exactarum usuræ ei hactenus acquirantur, ut eas circa se & uxorem expendere possit: quod si igitur promiscuis usibus non expenderit, aut in suam tantum utilitatem converterit, e. g. suum æs alienum inde exolvendo, in quantum locupletior probabitur, restituere tenetur. conf. Brunn. in Comm. Cod. ad l. 8. de pact. Conv. n. 4. f. m. 574. Pruckm. Vol. 2. conf. i. a. n. 475 usq; 480. fol. m. 69. Hæc tamen non de usuris, ante traditionem paraphernalium marito factam, sed post eam tantum debitis intelligo; nec frui eum usuris amplius posse, quam quoque uxori protestando non contradixerit, autumo: arg. l. 8. C. de pact. Conv. Motibus autem Saxonis secus se res habet, ibi enim tacita uxoris voluntas sufficit, & nisi ab initio usumfructum sibi expressè receperit, postea marito eum denegare vel auferre nequit, imo ne administrationem quidem Paraphernalium, contracto matrimonio, amplius retinere potest, quia maritus legitimus tutor uxoris, & administrator ejus bonorum est, per text: in Land-R. Lib. 1. Art. 31. verb.

Wann

Secus Jure ho-
derno.

Wann ein Mann ein Weib nimmt, so nimmt er sie in sein Gewehr,
und alle ihr Gut, nisi forte dilapidationis, malæve administrationis ar- exceptione
gui possit, tunc enim vel cautio ab eo exigi, vel etiam administratio ei
plane aufserri, pecuniaque, aut alia paraphernalia alijs elocari, & usuræ
vel redditus ei præstari possunt. conf. Carpz. P. 2. C. 10. d. 9. Petr. Fonta-
nella tr. de Paet. Nupt. vol. 2. claus. 5. gloss. 2. part. 3. n. 44. seqq. fol. m.
393. & infra cap. ulti. §. 10. & cap. 4. §. 2. huc faciunt, quæ in simili era-
dit D. Mod. Pistoris in Consil. I. qv. 4. n. 38. fol. m. 12. verb. So viel
aber die Zinse anlangt, die der Frauen Erbschafft bey ihrem Leben
getragen, wird in L. fin. C. de Paet. Convent. dem Manne die Macht
gegeben, daß er solche Zinse, sive de bonis paraphernalibus uxoris, h. e.
præter dotem allatis vel acceptis gefallen, auff ihrer beyden Eheleute
Unterhaltung möge wenden, und ausgeben. Darum da solche
Zinse zu der Haushaltung verzehret/ausgegeben, und nicht mehr
vorhanden, so könnte Christoph. von B. von der Frauen Erben, da
sie gleich kein Testament gemacht, und des Orts Sächsis. Recht
nicht gehalten wird, solcher Zinse wegen nicht belanget werden. add.
Math. Coler. in Consil. 25. num. 26. & 41. fol. m. 127. & 128.

§. 6.

Fructus Paraphernalium, ut aliarum rerum non sunt unius ge-
neris, alii enim sunt Naturales, qui sola operante natura: l. 121. ff. de V.S.
alii Industriales, iqui partim natura, partim & potissimum cooperante
opera humana producuntur arg. L. 45. ff. de Usur. alii Civiles, qui so-
la opera & provisione humana, non ex re ipsa, sed occasione ejus acqui-
runtur. Et quamvis pasim hæc trichotomia melioris distinctionis gru-
tia recepta sit, teste Meiero in Coll. Jur. Arg. Lib. 22. th. 32. & Lau-
terbach, ad L. 22. ff. Tit. 1. lit. D. p. m. 328. Ea tamen Jacobo Meno-
chius in tr. de Arbitr. Jud. L. 2. cent. 3. cas. 110. n. 30. p. m. 333. &
Johanni Corasio in Mischell. Jur. Civ. L. 5. c. 9. p. m. 353. & 354. non
arridet, ut pote ad dichotimiam omnes reducentibus, quanquam in eo
inter se nihilominus dissentiant, quod Corasius etiam industrielles in
specie ita dictos ad naturales referat; Civiles autem nostros industria-
lium nomine solos insigniri velit. Jacobus Menochius econtrario
rejecta proslus tertia, Civilium scil. specie, naturales & industrielles eo,
quo nos, distinxit modo, simulque Corasium latius refutat. Ut vero
in divisionibus fructuum Doctores non convenient, ita multo minus
in determinandis illorum speciebus & exemplis unanimis sunt: adeo

Fructus alii
naturales.

industriales.

& Civiles.

Dissentiant
inter se Meno-
chius & Ca-
rasius.

arbitrio Judiciis fructuum determinatio relinquenda.

Uxor marito usumfructum denegans obligatur mari- ti heredibus ad interesse. nisi mariti voluntate perce- perit.

Ratio.

Fructus etiam uxoris opera- rum officialium & artifici- alium.

ut arbitrio Judicis multum hac in parte tribuendum sit, estimare qui naturalibus vel industrialibus accensendi veniant, teste Frider. Pruckm. vol. 2. Consil. I. n. 483. p. m. 70. Menoch. l. c. n. 20. p. m. 333. Cujus cunque autem generis demum fructus illi sint, marito acquiruntur Jure nostro Saxonico, non ab ipso saltim sed & ab uxore percepti. Unde si mulier ipsamet, vivente marito bonis suis utatur fruatur, ac per id usumfructum marito debitum intercipiat, vel etiam bona sterilia, seu sine fructu invito marito detineat, defuncto eo obligabitur heredibus ad redditionem rationum, & restitutionem fructuum, etiam percipiendorum. arg. l. 14. § l. 66. ff. de Condict. indeb. § L. 206. ff. de R. J. Carpz. P. 3. C. 25. def. 6. conf. infr. cap. ult. §. 4. nisi bona ejus gratia id factum probare possit arg. l. 20. C. de Jur. Dot. nec enim maritus in fructibus uxorius ullum jus habet, si eos percipere noluerit ad instar usufructuarii, qui sola perceptione fructus lucratur. l. 3. ff. de usufr. L. 8. ff. de Pecul. Hartm. Pistor. l. 1. qu. 24. n. 28. § 29. Quin potius uxori fructus relinquens horum lucro renunciare videtur: quamquam non negemus ipsum maritum huic donationi, ceu inter conjuges invalidæ, vivum contravenire potuisse, L. un. C. si. dos const. quam revoca- matr. at morte ejus confirmatam heredes revocare minime poterunt. arg. l. 32. §. 2. ff. § l. 3. l. 10. C. de Don. int. V. § U. Carpz. P. 3. C. 25. def. 12. § L. 5. Resp. 64. Johann. Köppen. Decis. 14. n. 13. fol. m. 26. b. Galtel. in Spec. jur. cap. 25. n. 62. p. m. 343. Joh. Heesler in L. comm. Pract. part. 2. nisi dicere malis non tam donasse, quam non acquirere voluisse illos fructus: permultum enim inter hæc duo interesse, quoad effectum denegandæ revocationis ex L. 6. §. 1. ff. quæ in fraud. Cred. notum est.

§. 7.

Neque in rerum saltim usufructu jus Mariti subsistit, quin & ad operas uxorum communiter extenditur, non obsequiales & officiales tantum, sed & artificiales etiam, & industriales: adeo ut si mercatrix, obstetrix aut alio artificio excellens fuerit, omnia quæ inde lucratur, Marito acquirat; quia hic caput est familie, cui non minus uxor, quam reliqua membra familie, cuncta acquirit. teste Heigio P. 2. qu. 29. p. m. 387. Wesselbec. in Parat. ff. tit. de R. N. n. 6. Carpzov. in disp. de Jur. Fæm. sing. Dec. 1. pos. 3. n. 15. fol. 470. Arnoldus Reyger. in Thesaur. Jur. voc. Maritus n. 26. fol. m. 114. Quod quidem non usufructui præcise adscribimus, cum allegatis Doctoribus; Sed Maritali potius Domi-

Dominio, quodque Uxor, sicut reliqua membra familiæ marito, ceu
adjuторium, operari debeat. L. 31. pr. ff. de Don. Int. V. & U. & L. 48.
pr. ff. de Oper. Libert. Si enim marito operas suas debet, quidni & lu-
crum ex operis quæsitum? Petr. Peckius de Testam. Conjug. L. 2. c. 9.
n. 2. p. m. 202. Langius in Process. Jur. c. 41. n. 208. p. m. 830. maxime
cum & post contractas nuptias statim in mariti potestate Jure Saxonico
transeat, Land. R. art. 31. Lib. 1. quare non minus quam aliæ in
potestate Mariti existentes personæ ei lucrum, operando, acquirere, conf.
Schultz in Syn. Inst. Tit. per quas pers. lit. a ibiq; Dn. Dr. Beier. David
Mevius in Jur. Lubec. L. 1. Tit. 3. n. 25. Richter vol. 2. Consil. 75. n. 7.
¶ seqq. Dissentit Ber-
lich. limitatur. 1.

¶ seqq. Dissentit Ber-
lich. limitatur. 2.

¶ seqq. Dissentit Ber-
lich. limitatur. 3.

¶ seqq. Dissentit Ber-
lich. limitatur. 4.

¶ seqq. Dissentit Ber-
lich. limitatur. 5.

§. 8.

Præterea, uti paraphernalium nomine uxores bona tam Mobi-
lia quam immobilia, item Feudalia, Emphyteuticaria, vel Fidei com-
missaria, quin & jura habere possunt; ita dubium non est, quia horum
omnium ususfructus jure maritis competit. Et quamvis communi-
ter alias Feudi filii fam. concessi ususfructum Patri denegent, haud
dubie ideo, quod vel ob servitia militaria aut alia bene merita, con-
feratur, atque sic occasione militiæ sagatæ vel rogatæ, ut peculium ca-
strense vel quasi acquiratur. vid. post alios ab ipso allegatos Dn. Lud.
well. Synops. Jur. Feud. c. 6. p. m. 119. In Fæminis tamen & potissi-
mum in uxoribus diversum plane statuendum opinamur; quia illæ
(1.) peculia castrensa vel quasi proprie non habent. (2.) sive an-
te sive post contractum matrimonium feudum acceperint utroque
casu ut bonum Paraphernale se habet. (3.) Econtrario ususfructus
maritalis generalis est, inque omnibus uxoris paraphernalibus con-
ceditur. arg l. 8. ff. de publ. in rem. Et (4) Feudum specialiter nulli-
bi exceptum arg. 2. Feud. 1. Unde & (5.) ipso jure Marito in dotalitio

Tam Corpo-
ralium quam
incorporali-
um rerum.

an & Feuda-
lium?

affirmatur.
Resp. objecti-
oni. 1.

2.

3.

4.

5.

ab

C 3

6. ab uxore vidua ei, ut paraphernale, allato competit. vid. Richt. volum. velitat. Academ. Disp. 10. §. 9. fol. m. 186. Dn. Carpzov. Lib. 6. resp. 55. n. u. & seqq. Accedit (6.) quod in dotem Marito Feudum dare, pro sustinendis matrimonii oneribus, possit i. Feud. 13. quidni & (7.) ex juris non scripti autoritate & præcepto, usumfructum illius, a fœmina sibi non receptum, marito tribuamus? ne major alias uxor, quam legis circa Feudi usumfructum disponendi facultas videatur. Sibique adeo (8.) imputare debet, cur ab initio, pactis dotalibus, illud sibi non reservaverit, seu receperit. conf. Andr. Fachin. controv. Jur. L. 7. cap. 77. p. m. 114. Maritus tamen tali casu & servitia Domino præstare obligabitur. Er muß das Ritter- Pferd halten, und die erfoderte Ritter- Dienste von der Frucht und Miessung des Lehn- Guts be stellen. vid. Phil. Richter Part. 1. Decis. 20. n. 5. fol. m. 120. Schrad. de Feudis. part. 8. c. 1. n. 37. fol. 219. Ludw. Synops. Jur. Feud. c. 7. p. m. 361.
- Maritus præ stabit servitia.

CAP. IV. De Forma.

Forma in modo consistit, & qualis ille.

Forma hujus Ususfructus consistit in Modo utendi, quod scil. ad modum boni Patrisfamilias iis uti frui debeat. Qvia autem Usus fructus hic vid. cap. 1. §. 6. duplicitis erat generis vel verus vel quasi, modulus quoque pro cuiusque natura variat. In Vero enim salva rerum substantia; In quasi vero etiam cum substantia interitu; Utroque tamen bona fide & ut boni Patres-familias utimus fruimur.

an cautio præstanda?

Negatur.

Ratio:

Sed cum Uxor de hoc Mariti boni Viri arbitrio certa esse nequeat; Quæsitum est, annon cautionem ab eo exigere possit: Et quamvis alias regulariter quisque usufructuariorum satisdare teneatur, priusquam ipsi usus rei fructuariz concedatur. L. 7. pr. ff. quemadmodum usus fr. cav. adeo ut nec attestatore ea remitti possit. l. pen. C. ut in poss. leg. l. 1. C. de Usufr. In Marito tamen Usufructuario Legali secus se res habet. Si enim Mulier semetipsam Marito credendam existimavit, ei nubendo, quare fidejussor vel alias intercessor pro paraphernalibus exigatur, ut causa perfidiae in connubio eorum generetur? ait Imperator in L. 2. C. Ne Fidej. vel mand. dot. Haud dubie ideo, quia non Jure Civili tantum in l. fin. C. de pact. convent. Sed & imprimis Saxonico, tacita a tem-

tempore illationis in bonis Maritorum gaudent hypotheca, atque sic
conventionali cautione opus non habent. Churfl. Sächs. Process-
Ordn. tit. 43. §. 2. Was aber re. Carpz. Part. 2. Const. 10. def. 9.
n. 6. Dn. D. Schwendendörff. ad Eckolt. tit. de Fidej. §. 14. Math. W e-
semb. Consil. 63. n. 15. fol. m. 163. 164. nisi fortasse maritus inops & dis-
solutis moribus sit, suaque prodigalitate uxori noceat malitiose, tunc
enim hæc tempestive petere potest, ut prævia inquisitione in mores vi-
ri, administrationi rei uxoriae ei interdicatur, teste Sande Lib. 2. Decis.
Friflc. 9. & Johanne Heesero in Loc. comm. pract. loc. 8. part. 1. n. 59. p.
m. 195. quo casu vel sequestranda Paraphernalia, vel ipsi proprietariæ
Uxori relinquenda, fructusque inde percepti, deductis deducendis,
marito annuatim præstandi erunt, per text. express. in cap. 7. X. de Don.
int. V. & U. conf. D. Christoph. Langii Process. Jur. cap. 29. n. 65. p.
m. 442. nisi paratus sit idonee cavere. Dn. Andreas Rauchbar. Part.
1. qu. jur. 30. n. 25. p. m. 211. Dn. Phil. Christ. Richter Decis. 19. n. 12.
fol. 119. Omnia autem optime sibi consulere potest uxori tunc, si pa-
raphernalium administrationem Marito nondum commiserit; quod
si enim maritus contracti matrimonii tempore dives vulgo habitus, ex
post facto, ante administrationem acceptam lapsus proponatur facultati-
bus, ex præsenti egestate & quius erit mulieri per bonorum illorum
retentionem consuli, quam pati, ut eorum retentio cum hypothecaria
actione commuteatur. arg. l. 24 C. de Evid. & l. 24. ff. de R. V. conf.
Anthon Faber in Cod. L. 5. tit. 14. def. 4. n. 26. 27. & Carpz. de J. F. S.
dec. 5. poss. 2. n. 25 seqq. Sic & ab initio & ante contracta sponsalia 3.) ante spon-
cautionem pro conservandis vel restituendis paraphernalibus exigi
posse dubium non est, quippe quod nec tum a marito, sed ab eo qui
maritus adhuc speratur, cautio petatur, quam promissam post matri-
monium, quasi sub hac conditione, contractum, maritus præstare tene-
tur. Gothofr. in not. ad Rubric. C. n. Fidej. Dot. n. 25. Carpz. part. 2.
Const. 40. def. 17. n. 2. & 3. Diximus ante sponsalis, contractis enim non postea.
pure & simpliciter sponsalibus, Sponsa statim jus acquiritur de lucran-
da post consummatas sacerdotali copula nuptiarum, dote, usufructu & suc-
cessione Mobilium. &c. quod invito deinde per adjectionem conditionis Ratio.
pactorum dotalium, aut cautionis prius præstandæ auferri vel retrahi
minime potest. L. 29. verb. Deteriorem conditionem & c. ff. Sol. Matr. L.
28. ff. de J. D. Sibi enim sponsa imputare debet, cur non apertorem
conventioni sponsalitiae legem dixerit, qvin simpliciter contrahendo,

limit. 1.) nisi
inops aut pro-
digus fiat.

2.) Si bona
nondum tra-
dicta.

3.) ante spon-
salia potest.

ex dispositione Juris Scripti vel non scripti se obligasse creditur; quia alias hoc pacto eam haud dubie ducturus non fuisset L. fin. §. i. in fin. ff. quæ in fraud. cred. Quemadmodum igitur ipsa sponsalia regulariter sunt immutabilia, ita & jus hujusmodi marito ex iis quæ situm & radicatum immutabile erit: Nisi, ut diximus, ex postfacto appareat, sponsum se diuitem mentitum fuisse, cum tamen multum obæratus deprehendatur.

§. 3.

Utitur ut Bo. aus Paterfam. sive, ut convenit diligenti Patrifamilias ad instar alterius usufructuarii. L. 9. pr. l. 13. §. 4. & 5. ff. b. t. §. 39. Inst. de R. D. & quidem ad eum modum, ad quem natura, secundum earum qualitates l. 7. pr. l. 9. pr. l. 13. §. 1. 39. §. 1. de Usufr. vel Patrifam. instituto destinatae sunt. l. 9. §. fin. l. 13. §. fin. l. 15. §. 1. ff. de Usufr. Omnemque earum curam suscipere tenetur. l. 1. in fin. ff. quem. Usufr. cav. eas scil. custodiendo. L. 2. ff. de Usufr. l. 9. §. pen. ff. de J. D. reficiendo & sartas tecetas servando l. 7. §. 2. & 3. l. 64. ff. & l. 7. C. de Usufr. in locum demoreuarum Arborum alias substituendo. l. 18. ff. cod. Gregem ex scatu supplingo. §. 39. Inst. de R. D. l. 68. 69. 70. ff. de Usufr. Carpz. P. i. C. 26. def. 9. Damna avertendo. l. 1. §. fin. & l. 65. ff. d. t. Unde intelligenda vox OMNIS in d. l. 1. §. fin. ratione harum varii generis curarum, non de omni gradu diligenter, ut in sequentibus audiemus. vid. Struv. Synt. J. Civ. Ex. 12. th. 23. quod autem de refectione dictum, de modica intelligendum, nec non de iis tantum sumptibus, qui concernunt utilitatem presentem perceptionemque fructuum, non vero de magnis, qui ad rei ipsius, seu soli utilitatem perpetuam pertinent.

L. 7. §. 16. ff. fol. Matrim. Gometz. Lib. 2. resol. c. 15. n. 7. hos enim si necessitate vel justa de causa impenderit, quasi in rem uxoris versos, repetere, aut certe retentione rei fructuariae servare potest. Georg. Frantz in Comm. ff. tit. de Usuf. n. 19. p. m. 245.

§. 4.

Omnem rei curam habere cum debere antea diximus, talen scil. qualem diligens Patrifamilias rebus suis adhibere solet. Unde licet Arnoldus Reyger in Thesaur. Jur. voc. Ususfructus n. 47. fol. m. n. 49. in Usufructuario levissimam culpam requirat, quod ususfructus solius ipsius gratia constitutus esset, ejusque utilitas versaretur. arg. l. 5. ff. commod. Quia tamen non gratis semper a proprietariis ususfructus

CON-

qualem cul-
pam prestat.

Resp. objecti-
oni.

qualis ad eum
refectio per-
tineat.

conceditur, & si per testamentum relinqvatur, heredi tamen propter ea, ceu proprietario, ille non accepto ferendus nec hæres pro dante habendus est, ut ob id major culpa præstanda veniret, cum uterque tunc & usufructarius & hæres, ceu proprietarius, suum a testatore gratis habeant, ille usumfructum, hic proprietatem, pari proinde jure æstimandi erunt. Sufficiet igitur, si juxta alleg. LL. levem culpam præ- Levem saltum;
stet. Idque multo magis in nostro hoc obtinebit usufructuario, qui non gratis ab uxore fruatur usufructu, sed ex causa sat onerosa, sufferendorum scil. matrimonii onerum, nec non sustentationis uxoris & familiæ. Qvia igitur non solius Mariti, sed Uxoris simul versatur com- modum & utilitas, non nisi ad levem culpam obligabitur. Dn. Struv. in
Synt. Jur. Civ. Ex. 12. th. 23. non tamen eum excusari putamus, si summe negligens sit, & suam saltem h. e. in rebus suis conservam diligenciam, vel potius negligentiam adhibeat; qui primus levis culpæ gradus alias in societate sufficit. §. fin. Inst. de Societ. nec a Marito in rebus dotalibus inæstimatis, tanquam civilicarum domino, majorem exigit Dn. Biccius in Aureis Sect. 3. th. 138. p. m. 531. siqvidem regulariter in Usufructuario diligentis Patrisfamilias diligentia requiritur, a quo censu nullibi jure nostro Saxonico maritus est exemptus arg. L. 24.
§. 1. ff. Sol. Matr. utut jure Civili in paraphernis non nisi dolum & latam culpam requirat Joh. Heeser. in loc. Comm. pract. part. 2. loc. 12. Declaratur n. 79. p. m. 528. forte, qvia nec usumfructum eorum habet. locus Heeseri.

§. 5.

Ex quo deducitur, quod si cessaverit Maritus in exigendis non minibus Paraphernalibus, aut male collocaverit fænebres pecunias, debitor bonis labente, uxori ad interesse obligetur. l. 33. ff. de J. D. l. 30. male elocaverit. 5 49. ff. solut. Matr. l. 20. §. 2 ff. de Paet. dot. Marc. Antho de Amatis. l. 2. Dec. 110. n. 12. fol. 396. nisi debitor forte proximus consanguineus, utputa Pater aut socer fuerit, quem ob reverentiam excutere limitatio noluit. d. l. 33. verb. nec enim quicquam iudex propriis auribus audiet mulierem dicentem, cur Patrem, qui de suo dotem promisit, non urscrit ad exsolutionem, &c. Aut, si Mercator alias celeberrimus fuerit, apud quem pecuniam sub usuris secure elocatam credidit. l. 50. ff. de Admin. tut. sic non minus ad proprietatis æstimationem obligabitur, si, cum posset usucaptionem interpellare, neglexerit l. 1. §. fin. ff. Usufr. quemad. cav. plane si paucissimi forsan dies ad perficiendam usucaptionem superfuerint, cum eas acciperet, tunc enim ei nihil imputabitur,

D

Si præscribi
Paraphernalia
patiatur?
exceptio.

An præscri-
ptio noceat
uxori ? Neg.

bitur, ut ait l. 16. ff. de fund. dot. Marito autem non solvendo existente præscriptionem dotalium uxori, agere non valenti, minime nocere statuit prælaud. Dn. Marc. Ant. de Amatis l. c. n. 7. quod nescio, an non & ad paraphernalia applicare de jure liceat, partim quia & nostris moribus marito paraphernalium administratio ipso jure competit, partim quia uxor continuo quasi usuris, eaturque loco alimentis, a merito, usufructuario, fruitur, atque sic ipsa quasi simul possidet. arg. l. 38. & 39. ff. de usufr. & quemadmodum proprietario non præjudicat usufructuarius, per tempus lege definitum res usufructuarias apud tertium derelinquens, arg. l. 13. §. 4. ff. de usufr. ita nec maritus uxori. arg. 2. Feud. 40. vers. præterea. & 2. Feud. 55. pr. vers. nos autem. Ludwell. Syn. Jur. Feud. cap. 8. in fin. p. m. 178. & Andr. Fachinzius Lib. 7. controv. Jur. Feud. cap. 61. p. m. 100.

CAP. V. De Effectibus.

Effectus est
vel lucrosus.

Effectus ususfructus nostri aliis Positivus aliis Negativus; Illegve rufus, vel Lucrosus vel Onerosus est. Positivus Lucrosus in perceptione omnium omnino, ex paraphernalibus percipiendorum fructuum arg. l. 9. pr. verb. quicquid inde percipi potest, ipsius fructus vel Onerosus. est &c. ff. de Uusufr. Onerosus vero in sufferendis Matrimonii oneribus consistit. De illo ceu principaliore, primo loco hic agendum. Cum autem fructus non sint unius generis, aliisque magis occasione rei, quam ex re ipsa percipientur, de singulis distinctim erit differendum.

Percipit fruc-
tus naturales,
& industriales
etiam extan-
ses.

irrevocabili-
ter.

De Naturalibus ut & industrialibus supra cap. 3. §. 6. ex parte auctum est. Illud hoc loco addendum, nihil interesse extantes sint auctum & industriales consumpti; locupletior inde factus sit nec ne; secus quam Jure Civili. Jure enim Civili nudus erat administrator, non etiam Usufructuarius, ut Jure Saxonum; Unde & ad restitutionem eorum, in quantum ad minimum locupletior factus fuerat, tenebatur. cap. 3. §. 5. Jure autem Nostro Saxonico sive morte sive divorcio solvatur Matrimonium fructus Maritus sibi retinet, quia utroque hoc usu jure suo h. e. usufructuarii eos percipit percipiendoque suos etiam extantes, irrevocabiliter fecit, vid. §. subsequ. 3, nisi indignum se forte lucro dotis & Paraphernalium,

lum, ut infra audiemus c. ult. §. 5. reddiderit; in quo ipso longe me-
lioris, præ aliis B. F. possessoribus, utpote ad restitutionem extantium Secus ac alii
non solum, sed & consumptorum, in quantum locupletiores facti, obli- B.F. possesse.
gatis L. 22. C. de R. V. L. 48. ff. de A. R. D. conditionis est; Nec im-
merito, cum uxoris ante sponsalia non contradicentis, seu usumfructum
sibi non recipientis, tacita voluntate & Lege sic permittente, percipiat.
conf. supr. cap. 3. §. 8.

§. 3.

Illud tamen quam maxime refert mortua uxore Naturales adhuc Naturales
pendentes sint, an solo separati; Illi quia pars fundi L. 44. ff. de R. V. pendent
& in dominio ejus, cuius fundus est, l. 12. §. fin. ff. de usufr. adhuc ha- mortua uxore
bentur Immobilium successores, veluti accessorium seqvuntur arg. cap. non acqviris,
42. de R. J. in 6, nihilque juris in iis sibi vindicare potest Maritus usu-
fructarius, cum nondum eos percepit, quod regulariter alias in
usufructuariis Jure Civili reqviritur L. 13. ff. quemad. usufr. facit huc
Constitut. Elect. Sax. 32. part. 3. verb. Die Früchte aber, so naturales
genannt werden, als Wiesewachs, allerley Obst und dergleichen,
bleiben den Lehnsherrn und Grundherrn, und nicht denen Erben. Sed separatos.
ibique Carpz. def. 23. ubi præjudicium. hos vero Maritus, viva adhuc
uxore, perceptos, jure suo, ususfructus scil. Maritalis, retinet, tametsi
etiam immaturos decerpi aut cædi jussit. l. 42. ff. de usufr. nec in hor- etiam immat-
reum redacti sint, sed in messe adhuc jaceant L. 13. ff. quib. mod. usufr. ture cæsos.
mitt. Conf. Hartm. Hartmanni Pract. forens. Lib. 2. tit. 32. observ. 1.
n. 6. p. m. 340. adeoque post mortem uxoris non jure successionis demum
eos conseqvitur, sed acquisitos jamjam sibi retinet, unde nec inter
relicta uxoris referre, nec legitimam inde præstare liberis vel parentibus
tenebitur.

§. 4.

At e contrario Industriales et si adhuc pendeant, non tamen pro Industriales
partibus immobilium per omnia habentur Jure Saxonico: quin & spes pendent
horum fructuum Marito Usufructuario interdum acqvititur. Non acquirit.
ideo quidem, quasi pendent, vel semina quoque agris subacta, revera
pars fundi aut immobiles non essent, sed ex nova ac singulari plane Ju-
ris Saxonici ratione, a retributione & compensatione laboris & cultu-
ræ, petita. Ita enim distingvi solet seminatus rastroq; subactus uxoris ex ratione
ager fuerit nec ne; Illo, non hoc, spem fructuum defuncta ea Maritus singulari.
lucrabitur in præmium scil. laboris & culturæ, per text. in Land-R.

L. 2. art. 58. ibi. Des Mannes Saat, die er mit seinem Pfluge wirkt, die ist vordienet, als die Egde darüber gehet. & Libr. 3. art. 76. Stirbet aber die Frau nach der Saat, als die Egde das Land bestrischen hat, die Saat ist ihres Mannes. Qvod repetitum in Const. Elect.

zam ipse, llio. - 32. part. 3. verb. Gleichfalls da ein Weib liegende Gründe hat, und verstirbet nach der Saat-Zeit, so behält der Mann die Früchte. Neque hoc tantum uxore mortua, sed & Marito defuncto ita obtinent. Maritus igitur, qui tanquam Usufructuarius paraphernalium, post seminatum & subactum agrum jus perecipiendorum fructuum vivus jamjam habuit quæsitum, ad suos quoque heredes decedens illud transmittit; quia seminando & arando sibi spem fructuum jamjam acquisivit, uti patet ex Land. R. L. 2. art. 58. verb. ist vordienet, als die Egde darüber gehet, scilicet quidni & inter alia iura quæsita, hoc quoque ceu fructum laboris & culturæ ipso jure promeritum, ad heredes transmitteret videlicet omnino Dn. Sigism. Finckelth. Obs. Pract. 54. ibique n. 32. p. m. 419. prejudicium. add. Carpzov. P. 3. C. 32. def. 3. n. 6. & def. 7. Richter de Success. ab intest. Sect. 4. Membr. 2. n. 4. pag. m. 277. Fried. Pruckm. Vol. 2. Conf. I. n. 483. p. m. 470. & n. 487. p. m. 493. Præcise modo ager seminatus rastro sufficit in verb. Land. R. L. 3. art. 76. Des Mannes Saat, die er mit subactus sit.

tamen requiriatur, ut rastro ager subactus sit, nec seminatus tantum minatus rastro sufficit in verb. Land. R. L. 3. art. 76. Des Mannes Saat, die er mit subactus sit. l. c. def. 10. seminis autem & Culturæ impensas tali casu mariti heredes repeteret a vidua, & quoque solvuntur fructus retinere posse docet Arnold. Reyger. in Thesaur. Jur. voc. Usufructus n. 90. p. m. 1158. conf. supra cap. 4. §. 3. in fin. speciale est in fructibus Vineæ, qui post diem Urbani Marito tanquam usufructuario ejusque heredibus debentur, quia post illum diem maximus culturæ labor absolutus creditur. Land. R. L. 3. art. 58. verb. Am Sancti Urbans-Tag, ist Weingarten und Baumgarten gehend vordienet scilicet Conf. Carpzov. P. 3. C. 32. def. 8.

§. 5.

De fructibus Civilibus annuisque uxoris redditibus disceptatur inter Interpretes, num decadente ante solutionis Terminum marito, uxori solum, an mariti heredibus simul, pro rata temporis debeantur? Certe de usuris evidem fænebris pecuniae paraphernalis res est expeditior, quod pro rata temporis uxorem inter & mariti heredes dividenda sunt; Nam sicuti post elapsum terminum ad maritum sine du-

bio

Nun annui
reditus pro
rata temporis
acquirantur?
an usuræ sortis
fænebris? Atq.

bio, in compensationem onerum matrimonii, pertinent, ita æquum
omnino videtur, ut pro rata temporis, quo onera sustinuit, ei quoque
tribuantur, vid. Donell. Encl. Part. I. L. 10. c. 9. lit. B. p. m. 859. &
L. 14. c. 6. lit. C. p. m. 1163. cum non ut alii plerique usufructuarii ex
causa lucrativa, sed onerosa fructus hujusmodi acquirat. facit Carpz.
P. 3. C. 24. def. 6. n. 1. § 2. Hartmann. Pistoris Lib. I. quæst. Jur. 24.
n. 25. p. m. 229. atque hinc idem etiam in Censibus in denen Erbs. Ancensus
Binsen, a Serenissimo Legislatore, in Part. 3. Const. 16. expresse dis-
ponitur, quod nempe pro rata temporis, quo defunctus vixit heredibus
eius præstari debeant in verb. sondern sollen pro rata temporis illius,
und also der Zeit nach zu rechnen, welche die Personen / denen der
Bins gebühret, erlebet / denen Erben gereicht werden. Et quamvis Dissentitur
Carpz. in def. 5. ad eos saltim Census, qui Jure Dominii ac proprietatis a Dn. Carpz.
deberentur, hoc restringere, Usufructuarii que heredibus simpliciter id
denegare velit; ob generalitatem tamen dictæ Constitutionis etiam ad
Usufructuarium, & in specie ad Maritum ejusque heredes cum Dn. G.
J. Leyckero in quæst. Jur. ad d. constit. p. m. 392 illud extendimus.
Nec aliud fortasse de annuis redditibus von wiederkaufflichen Binsen, Non tamen in
ob paritatem rationis statuendum foret, nisi expressis verbis Serenis. redditibus re-
simmo Electori in Part. 3. C. 24 diversum placuisse, verb. Was zur dimibilibus.
Zeit der Frauen Absterben betaget und gefällig gewesen, daß solches
dem Manne bleiben, die unbetagten Binsen und Renten aber denen
Erben folgen sollen, sc.

§. 6.

Hac occasione de Partibus Metallicis Paraphernalibus, von Metalli fodi-
Bergtheilen oder Rupen. Quæritur, An & Marito fructus exinde pro-
venientes die Ausbeuten jure Ususfructus cedant? Jure quidem Civili
de Renascientibus hujusmodi Metallifodinarum & lapicidinarum fru-
ctibus nullum est dubium. l. 7. §. 13. ff. Sol. Matr. At jure nostro Sa-
xonico cum pro renascientibus non habeantur, sed pro uxoris bonis ad-
venticiis paraphernalibus in P. 3. Const. Elect. 25. verb. Wenn aber bei
Leben des Weibes, so dem Manne etliche Bergtheile und Rücks
zubracht, der Mann in stehender Ehe Ausbeute genommen, so sollen
dieseiben nicht vor fructus renascentes und wachsenden Früchten
gleich, welche von unbeweglichen Gütern jährlich zugefallen pfle-
gen, sondern vor solche bewegliche Güter, so dem Weibe sonst in der
Ehe zukommen, geachtet werden, sc. facile est inde judicare, quod ra-
tionem

tione substantiæ mulieris maneant proprii, maritusq;ve non nisi horum proventuum usumfructum conseqvatur arg. d. Const. 25. verb. Wenn aber der Vater, so allein die Verwaltung und Abnützung in der Kindern Mütterlichen Gütern administrationem und Usumfructum hat, von denen Bergtheilen, denen Kindern zuständig, Ausbeute nehmen und empfangen würde, so sollen dieselbigen nicht des Vaters eigenthümlich seyn / sondern er soll allein die Abnützung davon / bis zur Scheidung zu gebrauchen haben, sc. Berlich. Part. 3. conclus. 35. n. 21. p. m. 845. deductis tamen, vel repetitis, quas eorum gratia fecit, expensis, nach Abzug dessen, was er der Bergtheile halber an Zuschusse geben müssen. Cum enim impensæ hæc ipsam proventuum substantiam concernant, eamq;ve augeant iniquum non est, ut inde rursus detrahantur vel restituantur. vide sis eam in rem prejudicium apud Carpz. Part. 3. C. 25. def. 4. Atq; hæc quidem in allatis Marito partibus metallicis obtinent, diversum tamen post alios statuit Dn. Struvius in iis fodiinis, quas ipse Usufructuarius aperuerit & suis impensis paraverit, cum enim omne emolumentum, etiam si non renascatur, lapis aut minerale, ejus solius esse. Synt. Jur. Civ. Ex. 12. th. 15.

§. 7.

De Thesauro in fundo dotali vel Paraphernali reperto idem fere communiter redditur judicium, quod scil. in fructu non imputetur, & per conseqvens Marius in inventione thesauri præ extraneo nulla prærogativa gaudet, ob textum expressum in l. 7. §. 12. ff. Sol. Matrim. enim vero, ut in Paraphernali fundo ambabus id largiamur arg. l. 63. §. 3. ff. de A. R. D. quoad Dotalem tamen interesse omnino existimamus, æstimatio an inæstimato in dotem datus sit. Priori casu cum mediante æstimatione & subsecuta traditione quasi exempto dominum acquisiverit L. i. C. de Jur. Dot. adeo ut omne etiam periculum ad eum pertineat. æstimationisq;ve non corporis amplius debitor existat. l. 10. §. 4. ff. & l. 5. C. cod. Conf. supra cap. 3. §. 1. non video cur non & commodum hoc ei relinquendum esset. arg. §. 3. Inst. de Em. Vend. l. 10. ff. de R. J. Plane, si verus thesaurus non sit, h. e. vetus depositio pecunia, cuius memoria amplius non extet. l. 31. §. 1. ff. de A. R. D. sed a Mulieris parentibus aut Antecessoribus eo custodiaz gratia forte reconditz, id quod ex impressione & inscriptione facile dijudicabitur; quod si enim hominum memoriam ætate non exceedat; vel uxori, si a suis Parentibus fundum illum acceperit, vel venditori, a quo

Deducit Mari-
tus impensas,
die Zubusse.

excipiuntur
metalli fodi-
næ a marito
detegit.

An thesaurum
acquirat?
in fundo pa-
raphernali
nego.

in dotali æsti-
mato,
affirmo.

modo verus
thesaurus sit?

alias
vel uxori

qvo emit, adjudicandus erit, qvoniam tunc jure præsumitur ab
uxoris Parentibus aut Antecessoribus lucri vel metus aut custodiae gra-
tia pecuniam ibi repositam esse; prout in simili a Dnn. Scabinis Lipsi-
ensi. judicatum fuisse latissime refert, Dn. Carpz. P. 3. const. 53. def.
ult. Sin inestimatus doni datus fuerit, et si hujusmodi dotalis fundi non inestis-
mato. Dominus etiam quodammodo dicatur, qvia tamen subtilitate Juris
magis, quam rei veritate, nec corporis ipsius, sed quoad potestatem vin-
dicandi omnesque ex illo utilitates percipiendi, talis saltim audit; e-
contrario uxori dominium substantiae, durante conjugio revera retinet,
vid. Carpz. p. 2. C. 42. def. 19. thesaurus tanquam accessorium & pars
fundi, ejus quoque non immerito permanet, Maritusque eum inve-
niens ad instar extranei non nisi dimidium sibi vindicare potest. arg.
§. 39. Inst. de R. D. qvo de casu etiam supra allegatum textum in L. 7.
§. 12. verb. fundum mulier recipiet &c. ff. Sol. Matr. exaudiendum
arbitramur. arg. d. l. 7. §. 15. quod si tertius aliquis, imo servus etiam
mariti Usufructarius invenerit, ad maritum nihil pertinet, sed uxorem
inter & inventorem, aut servi dominum dividendus erit L. 63. §. 1. & 3.
ff. de A. R. D.

§. 8.

Si Sylvam habeat, vel hortum uxor, an & quas Arbores ex-
scindere possit videndum? R. nec nullas, nec omnes; teste enim
colere & quasi bonus Paterfamilias uni debet, §. 38. J. de R. D. quod
si sylva ergo sic cædua, germ. Ein Stiloge-Holtz, sc. h. e. quæ in
hoc habetur, ut cædatur & succisa ex stirpibus iterum renascitur L. 30.
ff. de V. S. Conf. Joh. Gœddeus in Comm. ad tit. de verb. signif. b. L. 30.
n. 3. p. m. 409. potest ligna vendere L. 9. §. fin. ff. de Usufr. non tamen
sylvam nimium exscindere, sed ad modum Patrisfamilias ea debet uti
frui, d. l. 9. §. fin. junct. I., 12. pr. ff. de Usufr. & quanquam in l. 48.
ff. de Usufr. permittatur usufructuar o sylvam cæduam etiam intem-
pestive cædere, illud tamen non absolute & simpliciter intelligendum
quasi omni tempore, etiam eo qvo amputando arboribus noceti solet,
hoc ei licet, sed secundum quid saltim h. e. quod non ordinario tan-
tum tempore, post quinquennium scil. vid. L. ult. pr. C. de Servit. &
aqv. sed & extraordinario, i. e. ante quinquennium, convenienti ta-
men & commoda anni parte. Multum enim interest, qvo mense aut
die, sereno an nubilo cædatur, cum facile inde Arbores demoriantur,
aut non facile renascantur, Gœddeus ad d. l. 30. ff. de V. S. Do-
nelli

Resp. objectio-
ni & explica-
tur L. 48. ff. de
Usufr.

nellus Enucleatus part. I. l. 10. c. 7. not. lit. E. p. m. 857. ob interesse
igitur, quod simul hic versatur publicum, partim ne sylva extirpen-
tur, partim ne venationibus & pascuis per id noceatur, Ordinationi-
bus Principum Forestalibus, etiam privatis, & tempus & modus ex-
dendi præscriptus est; Sic in Principum Vinariensium, Gothaviensi Fo-
restali Ordin. de Anno 1644. (quam inter alias Dn. Ahasverus Fritschius
in Corpore Jur. Venator. Forest. fol. 19. exhibuit cap. 3. §. 7. expresse
dispositum legitimus: Bey Anweisung des Schlag-Wolzes soll in
acht genommen werden, daß solches bald in Mertzen im neuen
Lichte gefällt werde, sc. & in Vinariensi de Anno 1646. c. 4. §. 8.
Nachdem auch die Bauren und Gemeinden unter denen Wemtern
ihr eigene Gehölze an und in der Wildbahne gelegen, bisher über-
mäßig und unpfleglich verhauen und verwüstet, dadurch die Güter
in Verödung und Abnehmen kommen, sc. So wollen wir, daß die-
selben, so viel deren an oder in der Wildbahnen gesessen, und deren Gü-
ter daran und darinnen gelegen, für derer ander Gestalt nichts hau-
en, denn allein, was sie zu ihren eigenen Gebäuden und Feuers. Noth-
durft vor ihre Haushaltung gebrauchen, mit den Verkäufen aber
mit Vorwissen des Ober-Forestmeisters und Forest-Bedienten han-
deln, welche ihrer Pflicht nach erwegen sollen, was einem jeden nach
Gelegenheit seiner Gehölze zu verkauffen nachgelassen werden mö-
ge, damit der Wildbahnen und Trifft kein Schade zugefüget werde.
conf. D. Sebastian Khraiseri tr. ad Constit. Forest. Elect. Bavar. apud eun-
dem Dn. Ahas. Fritschium l.c. add. Dn. Mevium Part. 6. Decis. 258. fol.
m. 964. Si non cædua fuerit, pro necessitate, so viel er zu seinen eigenen
Gebäuden oder zur Feuers-Nothdurft in die Haushaltung brauchen
möge succidet, arg. l. 12. pr. ff. de Usufr. ut tamen a grandibus arboribus
abstineat l. 10. Et u. d. t. ideo ut ne quidem viventorum dejectis aliter
quam ad usum suum & villæ, uti possit. L. 12 ff. de Usufr. add. Brun-
nem in Comm. ad d. L. 12. n. 1. fol. m. 357. adigere tamen potest propri-
tatum, ut tollat dejectas, aut pro derelictis habeat. l. 19. §. 1. ff. de usufr.
ibique Dn. Brunnem. in Comm. n. fin. fol. m. 361. At si vetustate perierint,
aut alio occulto vito emortuae fuerint, indistincte Marito adjudicandæ
sunt. arg. l. 18. ff. de Usufr. Rationem differentiæ Hugo Donellus Part. I.
l. 10. c. 8. lit. D. p. m. 856. reddit eam: quia, inquit, demortuas ipse fun-
dus, alimenta denegando extrusit. Et quasi peperit, ac sunt veluti excre-
menta & egestiones fundi, in dejectis vero casus aliunde quam a fun-
do;

quid si Non-
Cædua sit?

Arbores e-
mortuae Ma-
riti sunt, non
ventis dejectæ.

Ratio diffe-
rentiæ.

do & alias calamitas incidens omnes arbores domino auferre posset. Sed fortasse non adeo absurde quis dixerit, hoc in favorem proprietatis ita statutum esse, quia frequentius ventis dejici quam emori arbores solent. arg. d. l. 12. pr. verb: alioquin & si totus ager sit hunc casum passus omnes arbores auferret fructuarius & c. ff. de usuf. Alias tamen posteriori hoc casu substituere & educare tenetur d. l. 18. ff. de Usufr. Jacob Cujacius Observat. Lib. 24. c. 5. p. m. 1138. & Jacob Mandellus Consil. 55. n. 7. fol. 59. non autem priori L. 59. pr. ff. eod. Cæterum cum ex sylva non cædua nihil vendere Marito liceat, magis U. suarius quam Usufructuarius illius videtur. Plane, si sylva nimis dissipata fuerit, vendere quoque, quantum ipse opus habuisset, poterit arg. l. 22. §. 2. ff. de Usu & hab. quanquam etiam alium præter lignandi usum tali casu sylva præbere possit, puta, si sit glandaria & ad saginandum, zur Mastung, conducat.

in locum e-
mortuarum
alias substitu-
ere, in ventis
dejectarum,
non tenetur.
ex sylva non
cædua vende-
re ligna ne-
quit exceptio-

§. 9.

Sed quid de venatione in sylvis dicendum, an & illa utetur fruetur maritus? Sane in l. 26. ff. de Usur. & l. 22. ff. de Fund. instruct. venationem non nisi tunc in fructu esse conceditur, quando qvæstus fundi maxima parte in venationibus consistit. Nec concessso fundi alicujus ususfructu universali, concessam etiam venationem intelligi late deducit Dn. Ahasv. Fritsch. in Corp. Jur. Venat. Forest. Consil. 19. fol. m. 189. At fructus fundi propterea in dd. LL. venatio esse negatur, qvia feræ fundo non cohærent, sed nullius sunt; Ergo usufructuarius non jure ususfructus tantum, sed jure suo etiam in fundo proprietarii venari potest §. 12. Inst. de R. D. constituta tamen ususfructus servitute illud consequitur, ut nec a proprietario, prohiberi possit, sed in vito eo in saltibus & montibus usufructuariis venari queat. L. 9. § 5. & L. 62. ff. de Usuf. Hillig. ad Donell. Part. i. L. 10. c. 8. lit. E. p. m. 857. Johann. Corasius. in Miscell. Jur. L. 5. c. 8. p. m. 347. Hahn. ad Wesenb. L. 41. tit. i. n. 7. verb. in fructu fol. m. 520. qvod locum vero Ahasveri Fritschii attinet, ille de Usufructu saltim conventionali, & moribus hodiernis, loquitur, qvod scil. jus venandi, qvia ad Regalia pertinet, in dubio generali ususfructus concessione translatum amplius non præsumatur, secus qvam jure Civili, prout ex Georg. Mohr. tract de jure venand. c. 9. idem Dn. Ahasver. Fritsch. l. c. fol. 72. ostendit Ast hic noster ususfructus Legalis est, qvi cum non, ut ille, expressa vel præsumpta concedentis alicujus voluntate, sed unice juris non-scripti dispositio-

an & venatio-
nis lucra ha-
beat.

Resp. dubio.

Affirmatur.

E

tione generali nitatur, non minus quam iure Civili etiam venationis fructus comprehendit. Confer eleganter hac de re differentem Amplissimum atque Excellentiss. Dn. D. Christ. Augustum Hübnerum, Patronum meum æstumatissimum in Disput. Inaugurali de Pignore Legali Cap. 3.

§. 10.

Superius cap. 3. §. 8. In Emphyteusi, Feudis, & Dotalitiis quoque mulierum Maritis Usumfructum competere asseruimus, ex quo tanquam necessarium aliquod consequens deducitur, (1.) Laudemia quoque in alienationibus rerum emphyteuticarum pro investitura & receptione domino a novo Emphyteuta solvenda, vulgo die Lehnwahre, tanquam fructus eorum, vid. Franzkii tr. de Laudem. c. 2. p. m. 24. & cap. 7. n. 76. & seqq. p. m. 93. ad maritum pertinere conf. Cardinal Tusch. Tom. V. conclus. Pract. 16. Lit. L fol. 5. Daniel Moller Semestr. L. 4. c. 5. n. 5. p. m. 399. quamvis ad alienationem emphyteuseos solius Mariti consensus non sufficiat, sed uxoris quoque opus sit. Arnold. Reyger. in Thesaur. Jur. voc. Usufr. n. 78. fol. m. 155. (2.) Jus Patronatus & præsentandi, cum exercere posse. Arnold. Reyger. l. c. n. 77. quia & jus hoc Patronatus, suo modo in fructu est, cum ad bene esse universitatis, per indirectum, cura religionis conferat, maritoque singularem prærogativam tribuat. Sigismund. Finckelth. tr. de Jure Patr. c. 6. n. 17. seqq. p. m. 153. quin & ad Usufructuarios alias tansire probat. Dn. Brunnem. in Jure Ecel. l. 2. cap. 8. th. 15. p. m. 425. quidni igitur & ad Maritum pertineat? Francisc. Mantica tr. de Tac. & Amb. convent. L. 12. tit. 30. n. 24. seqq. fol. m. 744. ubi & ad contraria respondet. n. 26. seqq. maxime cum & ad conductores, tanquam Jus reale prædio cohærens transire videatur, qui tamen minus in rebus conductis, quam maritus in paraphernalibus habent in c. 7. X. de Jure Patron. Finckelth. l. c. n. 19. Dn. Stryck. tr. de Cautel. L. 2. c. 9. §. 12. p. m. 335. Dissentit. Berlich. P. 2. Decis. 166. Idque in tantum Marito tribendum existimamus, ut & invita ac dissentiente uxore, aliquem præsentare vel vocare possit. Finckelth. d. l. n. 20. seqq. Non tantum quia caput est familiæ, & in jure nostro non infrequens, ut dissentientibus inter se Conjugibus, Mariti voluntas præferatur vid. Carpz. in Confist. def. 44. n. 16. sed vel maxime, quod Jure nostro Sax. Uxor is Dominus & tutor legitimus est, adeo ut nullam ei contradicendi potestatem habeat, non magis quam infans aut pupillus tutori: Legis enim concessione Maritus administrationem cum libera obtinuit, & quasi Domini loco

1. Laudemius
fuisus,

ad alienatio-
nem emphy-
teuseos uxoris
consensu opus
est.

2. Jure Patro-
natus,

quid si uxor in
præsentando
dissentiat.

eo habetur L. 7. §. 3. ff. pro Empt. Petr. Fontanella de pact. nupt. claus. 6. Gloss. i. part. 3. n. 5. § 6. fol. 249. Rauchbar. Part. i. qu. 2. n. 40. seqq. p. m. 18. Roch. Cuit. tr. de Jur. Patron. qu. 28. Vocationem vocatio tamen utriusque nomine expedientia, non secus atque alii curatores & administratores legitimi, maxime cum in hujusmodi nor. dotalibus non Procurator in rem suam, sed in rem mulieris sit, teste Anthon. Fabro in Comm. Cod. L. 4. tit. 27. def. 1. n. 4. fol. 151.

tamen utriusque nomine expedientia,

§. II.

Cum igitur ad instar Domini Maritus Paraphernalibus utatur an novum ædificium exstruere, aut inchoatum consummare, aut mutare invita conjugi possit? Et quamvis alias usufructuariis aliis id regulariter non permittatur L. 7. summare §. 3. & L. 13. §. 7. ff. de Usufruct. etiam si eo loco aliter uti non possint possit? L. 61. ff. eod. nisi fortasse & usufructu aliter uti non possent, sed ad fructus percipiendos horreο, v. g. opus haberent d. l. 13. §. 7. in fin. aut casa custodiæ gratia earum rerum quæ in area sunt. L. 73. ff. d. tit. quia tunc omnia ea, sine quibus uti frui non possumus, concessa creduntur. L. 1. §. 1. ff. si ususfr. pet. arg. l. 2. ff. de Jurisd. prout hos in speciem invicem pugnantes textus conciliat Joh. Corasius Lib. I. Miscell. Jur. Civ. cap. 6. p. m. 15. & Jacob Wissenbach. in Comm. ff. disp. 19. tb. 9. p. m. 173. Sic nec ædes mutare, dictas transformare, vel conjungere, aut separare ei permittitur, excollere enim, quod invenit, potest, qualitate ædium non immutata, L. 13. §. 7. & L. 44. ff. de Usufr. licet Aſſertatus enī multo minus si ex iis percipiat. L. 14. ff. eod. In Maritis tamen aliud moribus hodiernis statuendum existimamus, cum, ut supra cap. 3. §. 5. c. 4. §. 2. & cap. 5. §. 2. & 9. dictum, plus Juris quam simplici usufructuario Maritis competit, quia (1.) non ex voluntate uxoris administrationem & usumfructum habent, sed a lege; unde (2.) nec retrahi aut impediri ab uxore potest, semel acquisitus. arg. l. 55. ff. de leg. i. maxime (3.) cum non ut alii communiter, ex causa lucrativa, sed onerosa cum habeant; quo igitur (4.) sufferendis matrimonii oneribus tanto magis sufficientes esse possint, ad modum boni Patrisfamilias, quantum fieri potest, eo uti frui ipsis permittendum videtur. arg. l. 13. §. 5. ff. de Usufr. præprimis (5.) cum uxor per pacta dotalia contrarium non disposerit, sed in communem Paraphernalium possessionem vid. Land. Lib. i. art. 31. ibiq; gloss. cum semel reperit, te autem communi, pro

E 2
lubi-

Ratio. I.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

lubit, quis boni viri arbitratu, uti potest. arg. l. 51. ff. pro sec. Sufficit
(6.) enim, quod conditionem prædii per hoc deteriorem non faciat.
quid finito u- l. 6. ff. de fundo. dotali: finito tamen usufructu, non quantas revera fe-
sufructu di- cit impensas, sed quam utiles tum æstimabuntur, repetere poterit. arg.
cendum l. 38. ff. de R. V. L. 25. ff. de Pig. act. L. 13. S. 6. verb: que non potest
sustinere &c. ff. de Usufr.

S. 12.

Effectus igitur II. onerosi imprimis sunt 1.) Impensa hujus-
modi necessariz, modicæ. §. preced. u. qvodque rem sartam teatam
suis sumptibus conservare, §. subseq. 13. & in locum demortuorum
capitum ex grege paraphernali alia summittere debeat arg. §. 30. Inst.
de R. D. non tamen aliunde quam ex gregis adgnatis, seu foetura, saltim
supplebit L. 68. §. fin. ff. de Usufr. conf. Joh. Pomeresch. ad Inst. L.
2. Tit. i. §. 38. p. m. 30. secus ac opinatur Faber & Angel. teste Schnei-
dewino. in Comm. Inst. add. §. 38. in fin. fol. m. 180. neque ex foetu an-
te demortua capita edito, licet adhuc existente; quæ enim pleno gre-
ge, edita sunt ad solum Maritum, tanquam usufructuarium pertinent,
verum ex iis tantum quæ postea edentur L. 70. §. 4. ff. de Usufr. Nec
in eorum locum alia substituere vel educare cogitur, quæ non suo vi-
tio, sed casu aliquo aut vi externa periere. arg. L. 59. pr. ff. de Usu-
fruct. Brunnemann. Exerc. Inst. 6. L. 2. T. 1. §. 38. p. m. 55. Qvod si
denique non integrum gregem vel armentarium, sed aliquot saltim ca-
pita marito attulerit, in locum demortuorum, vel vi externa perem-
torum, nihil summittere obligabitur; singulorum enim interius rum
ad uxorem, foetus vero ad Maritum pertinet. L. 70. §. 3 ff de Usufruct.
atque ita a Dn. Scabinis Lipsiens. Anno 1633. pronunciatum refert Dn.
Carpzov. P. 2. C. 26. def. 9. verba sentent: Hat bemelte Wittib auch
etliches Vieh ihrem Ehemanne zugebracht, welches ihm aber inge-
samt in jüngster Wallensteinischer Plündereung abgenommen wor-
den, sc. So geht der Schaden über die Wittib billich, und sie ist
dannenhero einige Erstattung von euch, als des Mannes und Usu-
fructuarii Erben zu fordern nicht berechtigt. v. r. w. Cujus porro con-
fectarium est, qvod demortuorum ex grege & caro & corium ad mari-
tum in compensationem summissionis pertineat, arg. l. 70. §. 2. ff. de
Usufruct. Singulorum autem Capitum non æque, quia mortuis his u-
susfructus extinguitur, ut loquitur J. Crus. in L. 30. ff. quib. mod. usus fr.
ibiq; Gothofredus in notis. 2.) Exhibitio uxoris & familiæ, juxta

cap. 2.

quis carnem
& corium de-
mortuorum
habeat.
(2) exhibitio
familiæ.

6.
quid finito u-
sufructu di-
cendum
(1) impensa
refectionis.
limitatio 1.

cap. 2. §. 2. & cap. sequ. ult. §. 7. 3.) Qvod onera & tributa exsolve- (3) Tributo-
re de iis teneatur. Siquidem Usufructuarius regulariter omnia onera ^{tum exsolu-}
realia ferre debet. l. 27. §. 3. ff. de Usufr. Berlich. Part. 2. Decis. 228.
n. 10. Mevius ad jus Lubec. L. 2. Tit. 2. art. 12. n. 186. & seqq. fol. m.
415. Wesemb. vol. 1. const. 1. num. 68. fol. m. 78. tam ordinaria quam
extraordinaria L. 7. L. 27. §. 3. l. 13. ff. de impens. in rem dot. Carpz.
P. 3. const. 16. def. 12. n. 4. v. 9. Metata: Tabor. tr. de Metat. c. 3. n. 20.
& collectas Imperiales Turcicas die Turken Steuer. Eckolt. in Comp.
ff. Rit. de Mun. & bon. §. 7. & 9. nisi absorbeant Usufructum. fac. l.
fin. §. 4. C. de Bon. quæ liber. Card. Tusch. Tom. 8 Pract. conclus. 320. num limitatio;
u. f. l. m. 368. excedentes enim Usufructum ab uxore repetere non
minus, quam Pater a Filio poterit teste Richtero Decis. 20. n. 7. & 8.
fol. m. 120. & Carpzov. Lib. 1. Resp. 105. n. 12. si non in solidum, ad mi-
nimum pro parte dimidia, prout prejudicio Helmstadiensi confirmat
Dn. Dr. Mevius ad Jus Lubec. p. 2. art. 12. n. 186. fol. m. 421. In tan-
tum autem Mariti officio hæc ferre injunctum est, ut mortuo eo resi-
dua exsolvere uxor minime obligetur, tamen si onera, ceu realia, rebus
alias inhærent L. 7. ff. de Publ. & Vectig. L. 36. ff. de Jur. Fisc. nec
quicquam aliud maritus reliquerit, damnumque incurrat Fiscus, quia
favor Mulieris fisco hac in parte præponderat. Mantica de Tacit. & am-
big. Convent. L. 11. tit. 15. n. 6. & tit. 26. n. 4. Sibique adeo Fiscus im-
putare debet, quod vivo Maritu ea non exegerit, vide pluribus Dn. Ber-
lich. Part. 2. Decis. 128. n. 4. Joh. Heeser in Loc. Comm. P. 1. loc. 4. n.
287. p. m. 86. & P. 2. loc. 12. n. 148. p. m. 538.

qvid de resi-
duis, post
mortem mari-
ti, dicendum,

§. 13.

Intelligendum tamen hoc tantum est, de oneribus constante
Matrimonio, non ante illud, debitibus: Regulariter enim Maritus æs u-
xor is alienum, ante nuptias contractum, ex fructibus solvere haut te-
neatur, non tamen impedire poterit, quo minus Creditores ad distracti-
onem Paraphernalium ipsorum agere, suamque inde solutionem urgere
possint; Usufructus enim bonorum est, quæ deducto demum ære alie-
no esse intelliguntur. L. 39. §. 1. ff. de V. S. L. 11. ff. de Jur. Fisc. nisi
sponte ex fructibus satisfacere ei malit, quo casu quasi de suo solutum
ab uxore ejusve heredibus repetere poterit. Conf. Arismini Tepati De-
cis part. 3. Tit. 457. cap. 1. fol. m. 254. Hahn. ad Wesembec. Parat. tit.
de Usufr. legat. n. 2. Debita autem constante matrimonio ab uxore,
sine præscitu vel consensu Mariti, contracta, Maritus neque ex fructibus

limitatio.

Solutum ex
fructibus pro
uxore repe-
re potest.

4. expensæ li-
tis.

pro defensio-
ne Rerum.
limitatio.

non exactio-
Nominum
factus.

limitatio.

quas impensas
maritus ferre
conatur.

neque ex substantia Paraphernalium exsolvere cogi potest, ne perim-
directum alias uxoribus diminuendi, si non plane auferendi usumfru-
ctum concederetur potestas. Similiter quoque 4.) pro expensis ne-
cessariis a Marito erogandis habentur, quæ litis causa, pro defensione
ac conservatione Paraphernalium impenduntur. arg. l. i. de Bon. Ma-
tern L. 8. §. 3. in fin. Cod. de Bon. quæ lib. duummodo modicæ fuerint
Mevius ad Jus Lubec. Part. 2. art. 12. n. 166. fol. m. 421. & Heeser. l. c.
p. 1. loc. 4. n. 27. p. m. 54. quasi enim hoc ab initio ita convenisse vi-
detur, ut exiguae suscipiat. arg. l. 7. §. 2. ff. de Usufr. Magnas vero u-
sumq; fructum exsuperantes repetere potest. arg. l. 39. pr. ff. Fam. Hercise.
ne ea plane negligat, aut deserat arg. l. 48. pr. & L. 64. ff. de Usufr. Dn.
Mevius l. c. In exactione tamen Nominum Paraphernalium aliud
paulo dicendum, adeo ut deductis expensis tanto minus in iis fuisse
credatur. arg. l. 22. C. Mandat. & per consequens uxori marito mortuo,
tanto quoque minus repetere possit, nisi exiguae forte fuerint, maritus-
que jamjam ex iis, usuras perceperit, tunc enim compensabuntur, vid.
Dn. Ludwell. Comm. Cod. lib. 6. tit. 59. leg. 1. p. m. 554.

§. 14.

Non tamen omnes impensæ in res uxorum factæ cum fructibus
perceptis, finito usufructu compensandæ, quin potius ex, quæ conser-
vandæ rei vel meliorandæ causa fiunt, ab iis quæ fructum querendo-
rum gratia suscipiuntur, separandæ videntur l. 3. §. 1. ff. de impens. in
res dot. fact. Hæ ad onus Mariti, tanquam Usufructuarii, non imme-
rito pertinent arg. l. 10. ff. de R. J. L. 7. §. fin. ff. Sol. Matrim. quis
fructus non intelliguntur nisi deducta impensa d. l. 7. pr. impensas
autem rei conservandæ aut meliorandæ causa factas, si modicæ sint, iti-
dem Maritus ferre tenetur L. 12. ff. de impens. in res dotal. fact. Siqui-
dem Maritus non minus quam aliis aliquis usufructuarius, & bonus
Paterfamilias rem sartam servare in Dach und Fach Hauswirthlich zu
unterhalten, tenetur l. 7. §. 2. ff. de Usufr. unde & Heeser in loc. Comm.
Part. 1. loc. 4 n. 53. p. m. 58. Maritus, inquit, Parapherna meliorans
expensas factas cum fructibus perceptis compensare cogitur. Majores
vero, vel sunt Necessariæ, vel Utiles, vel Voluptuariæ, l. i. pr. d. t. l. 79.
ff. de V. S. Necessarias, so auss groſſe Haupt-Baue gewendet wer-
den müssen, regulariter refundendas esse clare docet l. 5. pr. & §. 2. ff.
an necessarias. de impens. in res dot. fact. add. Georg. Frantzkius Comm. ff. L. 7. Tit. i.
n. 19. p. m. 245. adeo ut cum hæ pertineant ad totius rei conservatio-
nem,

nem; petens eas aliis Creditoribus in Coneursu Creditorum statim in prima Classe vid. Churfl. S. P. Ordin. Tit. 43. §. wenn auch rc. præferatur; quia omnium Creditorum causa melior inde reddita est, per l. 5. ff. qui pot. in pign. Garsias de expens. cap. 6. n. 19. Mev. ad jus lubec. lib. 2. tit. 1. art. 12. n. 185. Heeser. cit. l. n. 36. p. m. 56. Idem juris est in utilibus l. 7. in fin. ff. de impens. in res dot. fact. modo consentiente Muliere factæ sint, aut ad Mulierem aliqua utilitas revera, finito Usufructu, perveniat, quod probare Marito repetenti incumbit, Joh. Heeser. l. c. n. 96. p. m. 63. & tunc in quantum locupletior inde facta fuerit, boni Viri arbitratu condemnabitur L. 13. §. 6. ff. de Usufr. L. 38. vers. finge pauperem: ff. de R. V. Voluptuarie vero parvi estimantur l. 19. §. & voluptas.

I. ff. de S. P. U. Igitur pro his recuperandis regulariter nec actio, nec exceptio, nec retentio Marito conceditur l. 9. Et ibi Brunnen. ff. de impens. in res dot. fact. add. Menoch. de recup. poss. remed. 15. n. 556. p. m. 719. pati tamen debet Mulier ut Maritus vel ipsius heredes tollant, dummodo id sine detimento fieri possit, & ex ablatione utilitatem habent; neque enim malitiis indulgendum est, si tectorium, puta, quod induxit maritus, picturasque corraderet velit, nihil inde latrus, nisi ut officiat: ut ait Celsus in L. 38. ff. de R. V. junct. l. 9. ff. de impens. in res dot.

§. 15.

Utut igitur ob debita uxoris ante Matrimonium contracta, in ob debita U-
vito etiam marito, executio in bona Paraphernalia fieri possit. Non xoris in para-
tamen vice versa ob æs mariti alienum, durantis licet conjugii tempo- phernalia fieri
re contractum, eadem in illa, ne quidem qvoad usumfructum, invita potest execu-
tio.
uxore institui poterit. vid. Math. Coler. tr. de proc. Execut. p. 2. c. 3.
n. 262. Jac. Schultes quest. pract. 46. Nam etsi usufructarius sit, quia non ob Mari-
tamen non absolute, sed sub certa causa, exhibendæ scilicet uxoris & ti.
totius familie, nec non sufferendorum reliquorum matrimonii onerum ne quidem in
co fruitur, uxorisque adeo omnium maxime intersit, in aliam causam usumfructum.
illum non converti, invita qvoqve ea Creditores executionem in u-
sumfructum, utpote uxori ex predicta causa jam tacito pignore
obligatum, l. 1. §. 19. ff. de ventr. in poss. mittend. L. 5. §. 3. de Carbon.
Edict. Weichbild art. 57. vers. Siquidem in Erbe vor ihr eingebraucht
Gut, und sollen die Kinder ihr die Nothdurft geben, rc. Carpz. Part.
2. Const. 20. def. 12. Petr. Fontanella tr. de Pact. Nupt. Claus. 6. gloss.
2. Part. 5. n. 71. fol. m. 280. impetrare minime possunt. Nisi Usus- limitatio
fructus oneribus matrimonii longe major sit, quin enim tunc in id
quod

quod excedit usumfructum, executio fieri queat, nulli dubitamus. arg.
Ord. Proc. Sax. Tit. 40. pr. Conf. Struv. S. Jur. Feud c. 12. aph. 7. n. 4.
p. m. 438. Non quidem in ipsum jus Usumfructus, h. e. ut & immisso-
nem in fundum, illiusque administrationem obtineant, sed potius in
fructus tantum marito quæsitos, licet adhuc pendentes, rastro tamen
subactos. conf. Carpz. Part. I. Const. 32. def. 20. n. ult. Petr. Fontanella
de pac. Nupt. claus. 7. Gloss. 2. part. 3. n. 50. fol. m. 393. quamvis autem
tales fructus pendentes etiam suo modo mariti sint, quia tamen in-
certum est, num ad exhibitionem necessariam sufficiunt sint, non nisi
in subsidium saltim, excusis mariti bonis aliis, in eos executionem
concedendam dixerim. arg. eorum quæ defructibus feudalibus tradit
Dn. Richter tr. de Priv. Cred. c. 4. Sect. 3. n. 49 p. m. 437. Andr. Gail.
L. 1. obs. 117. n. 1. Posse tamen Maritum tali casu in favorem Uxor, &
præjudicium Creditorum repudiare Usumfructum, coque abstinere
infra Cap. ult. §. 4. latius audiemus.

§. 16.

Porro 4.) inter onera non immetito refertur, quod stare loca-
tione, ab uxore ante matrimonium initæ teneatur, tametsi forte ma-
jorem inde mercedem recipere posset. arg. I. 6. C. de Rescind. Vend.
cum non plus juris, quam uxor, cuius vice administrat, & ex eius
expressa vel tacita voluntate, legis accedente dispositione, usufructu
gaudet, habere possit, arg. I. 54. & 55. ff. de R. J. conf. supra cap.
I. §. 5. quanquam dissentiat hic Dn. Francisc. Mantica tr. de Ambig.
& tacit. convent. L. 5. tit. 10. n. 19. fol. 343. & Didac. Covarruvias Var.
Resol. L. 2. cap. 15. n. 5. fol. m. 277. Si modo adhibito Curatore lo-
catio alias legitime facta fuerit; secus enim uti ipsa non obligatur, arg.
pr. Inst. de auth. tut. ita nec ejus Maritus. Part. 2. Const. Elect. Sax 15.
ibique Carpz. def. 5. Exceptio tamen erit, si propriis fortasse usibus re
illa Maritus ipse indigeat; quo casu tamen ad interesse Uxor tenebitur.
arg. I. 3. C. Loc. Cond. quam deinde ex usufructu haut dubio indem-
nem præstabit Maritus, cum ejus gratia contractus retractetur.

§. 17.

Effectus Negativi, vid. supr. cap. 5. §. 1. sequentes potissimum sunt
I.) quod alienare vel oppignorare Paraphernalia nequeat, præprimis
immobilia ne quidem uxor's indistincte consensu. arg. pr. Inst. qvib.
alien. lic. quanquam ex Decis. Elect. Sax. 24. distinguendum hodie sit,
an alium jamjam habeat Curatorem, an non, illo casu solius mariti Au-
thori-

(4) obligatio
ex locatione
mulieris ante-
nuptiali.

Dissentit
Mantica.

limitatio.

Effectus Ne-
gativi.
I.) quod nec
alienare.

thoritas contractum minime convuldat; hoc vero videndum, an ex causa necessaria suscipiatur alienatio, & tunc peculiari Curatore constitendo opus non est. arg. d. Decis. Nov. 24. At nulla causa necessaria, sed suspicio magis subsit, in commodum Mariti saltim, futuræ successionis ergo, eam fieri, quo casu nec emptor, nec Maritus securi erunt, ille, ne ab uxore ejusve heredibus, alienata revocentur i. a. verb: d. Decis. Nov. 24. So ist sie folchen Contract zu hinterziehen wohlbefugt; hic vero, ne defuncta conjugé pretium restituere teneatur, quare tunc peculiaris ad hoc constituendus Curator est. conf. Carpz. Lib. V. Resp. 42. & Part. 3.

Const. 23. def. 32. quocunque autem horum modo alienatione vel op- amplitatur. pignoratione facta, si maritus cum uxore super accepta pecunia ap- pignoratum dederit, totum pretium ad Maritum pervenisse præsumitur, Ber- lich. Part. 1. Decis. 173. n. 14. quia pretii non minus quam rei ipsius ad- ministrationem & usumfructum habere, uxoremque in confessione so- lutionis non nisi ad cautelam & securitatem Emptoris, ne sibi sanctam so- lutionem aliquando negare possit, interveniente, creditur, ut idem ait

Berlich. P. 2. Decis. 226. num. 4. add. Mantica tr. de Ambig. & tacit. convent. Lib. 3. tit. 10. n. 44. fol. m. 131. Cæterum mobilia marito semel aliud in Mo- allata & tradita, etiam sine Curatore, solo uxoris Consensu alienare vel bilibus, oppignorare valide potest. arg. l. 5. C. ad Sct. Vellej. L. u. C. de Distract.

pign. junct. Constit. Elec. Sax. 15. Part. 2. Lauterbach in Compend. ff. L. 16. Tit. 1. lit. B.p. m. 207. quoniam autem jus utendi fruendi accepta pecunia cum facultate eam expendendi habet, necessario Dominus il- lius erit, & sic per consequens fundus aut aliae res inde Mariti nomine comparatae, non Uxoris sed Mariti erunt propriæ L. 7. c. si cert. petat. L. cujus res ex 12. C. de Jur. Dot. ibiq. Brunnen. Carpz. part. 3. C. 25. def. II. Joh. Heeser. Part. 2. loc. Comm. 18. n. 168. p. m. 856. quod eo quoque amplistio.

usque ampliat Barbosa, ut quamvis suo nomine expresse non emerit, in dubio tamen suum potius, quam alienum negotium gessisse censemur, adeoque sibi acquirat. L. 4. ff. de Solut. vid. Barbosa & Taboris The- saur. Locor. Comm. L. 14. Axiom. 6. fol. m. 88.

§. 18.

(2.) Licet Usufructuarius alias non prohibetur, rem usufructu- 2.) nec servitu- ariam suis sumptibus meliorare vel augere. arg. l. 45. & 48. ff. de Usu- tem acquirere fr. Servirutem tamen fundo Usufructuatio acquirere nequit l. 15. §. fin. phernali ff. de Usufr. quia extraneus extraneo nihil regulariter stipulari potest. possit. Arnold. Reyger, in thesaur. Jur. in voc. Ususfr. n. 1. fol. 1142. Ne qui- dem

Resp. objec-
tioni.

limitatur. I.

Finis respectu
Mariti.
respectu uxo-
ris.

Differentia ab
Usufructu in
genere. (1.)

(2.)

(3.)

(4.)

a Paterno;

dem socius fundo communis l. 19. ff. de S. P. R. & L. 3. ff. Comm. Præd. Atque idem haut dubie in Marito servitutem fundo Paraphernali stipulante dicendum, quia licet cum Conjuge una quodammodo caro sit, illa tamen spiritualis unio hic parum operabitur, cum nihile minus revera fundus ille mere alienus sit; maxime jure nostro Saxonico, ubi nec post mortem Maritus in eo succedit. Non tamen sine omni penitus effectu talem stipulationem, servitutis, v. g. Itineris, actus, viæ &c. esse, sed ad dies vitæ Mariti minimum durare, ad instar Juris personalis. arg. l. 37. ff. de Uso & hab. L. 2. ff. Comm. præd. qvin & si a moribunda conjuge postea fundus iste ei per testamentum relinquatur, in perpetuam valituram, & retro quasi firmari & conservari servitutem acquisitam crediderim. arg. l. 140. §. 2. verb.: non extinguitur stipulatio. Et c. item: acquisita tamen observatur, si pars prædii, cui servitur, alterius Domini esse cœperit Et c. ff. de V.O.L. II. §. fin. verb. an acquisitæ sequuntur legatarium, & magis dicendum est, ut sequantur. ff. quem, servit, amit. Atque hoc multo magis in dotali fundo, cuius etiam in astimato dati, quodammodo co-dominus est, admittendum videbitur, argumento a confusione servitutis, ad acquisitionem ejus deducto ex L. 7. pr. ff. de Fund. Dot.

CAP. VI.

De Fine & Affinibus.

§. 1.

Finis ex effectu duplex cognoscitur, alias respectu Mariti, alias respectu Uxor. Ratione illius est sublevatio Matrimonii onerum, omniumque perceptorum fructuum acquisitio; hujus vero alimentatio, & ab oneribus matrimonialibus liberatio.

§. 2.

Affinis huic est Usufructus in genere, in eo tamen differens, quod (1.) ut genus & species a se invicem distent (2.) ille Servitus, hic vero non sit. (3.) ille ex pacto & conventione, vel ex dispositione legis oriatur. Hic autem mere legalis sit, conf. supr. Cap. I. §. 5. (4.) Non omnis usufructus, præprimis Conventionalis ex causa onerosa competit; Hic vero semper Tacitam enim alimentationis & sustinendorum onerum matrimonii conditionem in se continet. Et quamvis magnam cum Paterno Usufructu hac in parte cognitionem habeat, differunt

ferunt tamen in eo, quod Paternus morte Filii non finiatur, sed toto tempore, quo supervixerit, apud patrem perdurer. L. 3. §. 1. C. de Usufr. L. 1. L. 4. L. fin. §. 5. verb.: donec Parentes vivunt C. de Bon. quæ lib. Nov. 22. c. 34. Lauterbach. in disp. de Usufr. Patern. th. 35. p. m. 27. Maritalis vero defuncta Uxore desinat.

CAP. VII. De Contrariis.

§. I.

Modi qvibus ususfructus hic finitur vel amittitur, alii Naturales
alii Civiles sunt. Ad illos (I.) riferenda imprimis Mors est, tum Modus finien-
Mariti, tum Uxor. Et Mariti qvidem, quia ad instar alterius Utus-
fructus personalis est, atque ob id personam ejus non egreditur L. 5.
pr. ff. quib. mod. Usufr. amitt. Sed ad viduam, proprietariam, rever-
titur. arg. l. 3. §. 2. ff. de Usufr. & quidem PLENE, unde licet servi-
tute usus non fuerit Maritus, ea tamen amissa non habetur conf. cap. plene rever-
4. §. fin. Sicut nec imposita prædio viduæ nocet, sed liberum reddit l. titut.
5. ff. de Fund. Dot. tametsi enim Maritus Paraphernorum Administra-
tor sit, & procuratoris factum Domino alias præjudicet. L. 10. C. de
Pros. adeo ut nec restitutionis remedium, etiam non solvendo existen-
ge Procuratore, concedatur l. 13. §. fin. C. de Judic. illud tamen in vo-
luntariis saltim & revocabilibus procuratoribus, non necessariis &
irrevocabilibus, qualis maritus est, procedere videtur. conf.
Struv. in Synt. Jur. Civ. L. 3. tit. 3. th. 35. Et quanquam Dominus
Carpz. Lib. V. Resp. 78. n. 8, ex locatione Paraphernalium a defuncto
facta, viduam obligari, tamque non magis facto mariti, ceu tutoris
conjugalis, quam pupillum viri tutoris, contravenire posse, contendat;
nescio tamen annon idem in Paraphernis, quod in dotalibus alias ipse
Dn. Carpz. P. 2. Const. 37. def. 2. hac in parte statuit, per textum in
l. 25. §. ult. ff. sol. matr. afferendum veniat; cum par utriusque sit ra-
tio, & in utroqve non hereditario sed singulari jure succedat, suum-
que repeatat. Nec a tutori & pupillo, tanquam a disparatis, huc
procedit argumentatio. Tutor enim ex necessitate & ex officio tuto-
rio, ipsi a Magistratu injuncto, locat, non in suum, sed in pupilli tan-
cum usum, nisi intermissa locatione, ad id, quod interest Pupillo ali-
quando obligari velit; ne igitur officium hoc tutori sit damnolum, si
forte pupillo, contractum retrahente, a conductore ad interesse con-

obligantur
tamen Mariti
heredes ad in-
teresse.
Quid si con-
sentu uxoris
oppignoratae
sint.

Creditor pi-
gnora uxoris
esse sciverit.

Viduz
Ager semina-
tus ab heredi-
bus mariti re-
stituendus.

limitatio.

Mors Uxorius.

veniatur, non immerito pupillus stare conventioni obligatur. Maritus vero ex voluntate, & in suum commodum contrahit, ergo & ex contraetu isto se & suos tantum heredes obligat. arg. l. 17. ff. de Pact. Dot. Heredes igitur Mariti talicau locatori ejusque heredibus ad interesse tenentur Carpz. Part. 2. Const. 37. def. 3. Sic & libere res suas recipit vidua, tametsi forte a Marito oppignoratae sint, pr. Inst. quib. a. li. lic. vel non L. 4. in fin. ff. ad Sct. Vellej. nisi sciente & permitten- te ea, ignorantis Creditori oppignoraverit, qvia animum decipiendi ha- buisse presumitur l. 5. C. ad Sct. Vellej. & L. 11. C. de distract. pign. modo consensus liber & non coactus fuerit. Antho. Faber. in Comm. C. lib. 4. tit. 21. def. 23. fol. m. 419. Sic &, si sciverit Creditor uxoris esse pignora, nec renunciare eam Scto. Vellejano faciat, vindicare illa uxori poterit, tametsi in oppignorationem consenserit arg. l. 23. & auth. si qua Mulier C. ad Sct. Vellej. l. 30. ff. eod. Lauterbach. in Comp. ff. Lib. 16. tit. 1. lit. b. p. m. 207. & 208. Joh. Brunnem. in Comm. Cod. add. l. 5. C. ad Sct. Vellej. fol. 427. Nec dubium est, qvintaliter alie- natare revocare pro lubitu possit, per tradita superius cap. 5. §. 15.

§. 2.

Qvia igitur, ut supra præc. §. 1. & cap. 5. §. 4. dictum, Uxor viduz Paraphernalia plene i. e. in eo statu, quo defuncto attulit, restituenda veniunt, haut difficile est iudicatu, agros quoqve qvos semina- tos Maritus accepit, ab heredibus ejus ita cedendos, aut aestimatio- nem feminis & culturæ præstandam esse, ut præjudicio hoc confirmat Richter in tr. de Success. ab intest. sect. 4. membr. 2. n. 7. p. m. 388. li- mitanda tamen hæc in iis rebus, qvæ quotidiano usu atteruntur, tales enim sufficit restituiri, prout tempore restitutionis, circa dolum aut cul- pam Mariti, reperiuntur, attritæ, aut deperditæ. vid. Joh. Heeser in Loc. Comm. n. 2. loc. 12. n. 83. p. m. 529. Petr. Fontanella tr. de Pact. Nupt. claus. 6. gloss. 2 part. 5. n. 13. fol. m. 296. Præterea, morte quo- que Uxorius finitur Usufructus, cum causa, ob quam conceditur, fina- lis, alimentatio scil. sustentatio qve onerum matrimonii tunc definat. arg. l. 28. pr. & §. 1. ff. de Jur. Dot. add. cap. 6. §. 1. fructus tamen a' hu- cum pendentes industriales marito, juxta cap. 5. §. 1. 4. debentur sicut & expensæ utiles & magnæ, per cap. 5. §. 1. I. nee recedere inde cogi- tur, priusq; m ipsi eo nomine satisfactum sit. cap. 5. §. 4. Borgnini. Cavalcanus. de Usufr. Mulier. reliet. Sect. 4. n. 37. p. m. 474. non ta- men viduus Uxorius heredibus præter agros, ex fructibus pro cultura

aut

aut semine quicquam præstare cogitur, tametsi seminatos ea attulerit, Heredibus u-
quis fructus suo jure percepit, veluti Scabini Hallenses M. Mart. Anno
1598. Hansen Tümpeln zu Gatterstädt responderunt: Ihr seyd
von dem Getreyde, so euch ohne das gebühret, der Erben Acker
de novo von den euern zu bestellen nicht schuldig, v. R. w. teste
Richtero tr. de succ. ab intest. S. 4. m. 2. n. 9. p. m. 389.

§. 3.

2.) Rei interitus, citra culpam mariti obtingens vid. cap. 4. 2) Rei interitus.
§. 4 & quidem totius; in parte enim quæ superest, subsistit. L. 53. §.
60. ff. de Usufr. quamvis autem alias Usufructuarius opus destructum
aut combustum restituere non possit, invito proprietario; cum super- an restituere
ficies saltim, non area, usumfructum debeat. L. 7. §. 2. & d. l. 53. ff. de collapse vel
Usufr. Hottmann. Comm. ff. ad tit. quibus mod. Usufr. amitt. n. 3. combusta
Arnold. Reyger. in thesaur. Jur. voc. Usufructus n. 87. fol. m. 1157. in prædia possit?
Marito tamen aliud dicendum putamus, quia non simplex usufructua-
rius, sed administrator simul legitimus, & jure nostro s: xon. Land. R.
L. 1. art. 31. verb: Mann und Weib haben kein gezweyet Gut sc.
quasi Con. Dominus est. conf. supr. cap. 2. §. 1.

§. 4.

Modi Civiles sunt 1. ex parte subjecti, & quidem (1.) Mariti Modi Civiles
factum tam Licitum quam Illicitum. Pro facto lictio omnium con- I) ex parte
fessione habebitur Renunciatio, si in pactis dotalibus vel expresse huic Marici
juri renunciet, aut uxori refutet. arg. l. 29. C. de Pact. extraneo enim renunciatio
cedendo nihil agit, §. 3. Inst. de Usufr. non tamen cum amittit, perinde expressa:
ut alius usufructuarius arg. l. 66. ff. de J. D. vid. Carolus Molinus in an cedere
Extricatione Labyrinthis sexdecim. Leg. ad d. l. 66. fol. m. 116. per tot. &
Arnold. Reyger. in thesaur. Jur. Voc. Usufructus fol. m. 1155. Brunnem. locare possit?
Exercit. Inst. ad d. §. 3. Ludwell. Exercit. 5. th. 10. lit. C. p. m. 89.
exercitum autem usufructus alii concedere posse, qui nomine & lo-
co mariti fructibus utatur fruatur, ut conductori, creditori, donata-
rio &c. L. 12. §. 2. l. 38. L. 67. ff. de Usufr. Carpzov. P. 2. C. 25. def.
16. & P. 2. C. 42. def. 9 Brunnemann. ad L. 9. C. de Usufr. n. 3. fol. m.
295: Vel tacite, permittendo, ut uxor, certa saltim dore constituta, quod tacita.
superest facultatum pro receptiis sibi retineat. Nam tali casu non
fructus tantum, sed & substantiam ipsam, inscio & invito marito alienare,
quin & testamento de iis disponere potest. Andr. Rauchbar. L. 1.
qu. 32. & Carpz. Part. 2. C. 15. def. 10. unde & in simili plane casu quo

uxor inscio Marito & sine Curatore nomen aliquod donare alicui volebat, ad requisitionem D.G.B. Anno 1688. M. Febr. Dn. Scabini Lipsiensis responderunt. Alldierweil aber dennoch denen verehlichten Weibes Personen die alienation ihrer beweglichen Güter nur darumb untersaget, damit dadurch denea Männern an ihnen in der Weiber Güter habenden Rechte nicht præjudiciret werde; Dahero zu solchen Veräußerungen nicht eben eines Curatoris, sondern nur des Ehemannes Consens erfodert wird; dessen es aber in gegenwärtigen Falle der angezogenen Ehepacten halber nich bedarf, also Maria bey der unternommenen Schenkung gar keines Curatoris benötigt gewesen, sc. So möchte obangeregte Beschenkung vor beständig wohl gehalten werden. v. r. w.

Quid si Uxori
relinquat?

non coacte,
quod a vidua
probandum.

Resp. objecti-
oni:

§. 5.

Pro renunciatione etiam habetur si Maritus eo non utatur sed uxori administrationem paraphernalium, & fructus relinqvat, Christ. Gastel Spec. Jur. c. 25. n. 62. p. m. 343. maxime industria & labore uxoris quæsitos Carpz. P. 3. C. 25. def. 12. dummodo id scienter & sponte fecerit, quod in dubio non præsumitur, adeoque ab uxore probandum arg. l. 25. pr. ff. de probat. Jacob Menoch. arbitr. Jud. quest. L. 2. cent. I. cas. 88. n. 1. fol. 182. Dan. Möller. L. 3. Semestr. c. 37. n. 1. p. m. 331. quo facto liberi, aut heredes Maritorum alii, fructus illos ab uxore vidua exigere & repetere non possunt; & quamvis inter Conjuges alias donatio non subsistat, hæc tamen Morte confirmata hinc revocabitur L. 32. §. 2. ff. de Donat. int. V. & U. L. 1. 3. & 10. C. eod. maxime cum non tam donasse Maritus, quam non acquisivisse vel dereliquisse fructus videatur L. 8. C. de Don. inter V. & U. Carpz. I. c. & lib. V. resp. 64. n. 18. Joh. Köppen Decis. 14. n. 13. fol. m. 26. b. Pariter uti Usumfructum adventitorum a liberis, permittente Patre percepit, reliqui liberi coheredes vindicare & repetere nequeant. L. 6. §. 2. C. de Bon. quæ lib. add. Joh. Bapt. Zileti Resp. Conf. 87. n. 16. fol. m. 88. Quod si autem invito, vel omnino non sponte consentiente Marito eos sibi reservaverit, tantum absit, ut eos luceretur, ut cum usuris potius restituere liberis conditione indebiti, arg. l. 66. ff. de Conditi. indeb. vel sine causa, arg. l. i. §. 3. ff. de Conditi. sine causa, adigi possit, conf. Carpzov. Lib. 5. Resp. 64. n. 3. & seqq. quin & tali casu non liberis tantum, sed & Marito sine herede defuncto, Creditoribus ejus, juratas perceptorum fructuum

fructuum rationes reddere compellitur, quo de Præjudicium a Dn.

Carpzov. P. 3. C. 25. def. 6. adductum intelligimus. Nulli enim An maritus in dubitamus, quin Maritus in gratiam uxoris, & præjudicium Credi- præjudicium torum suorum Usufructui, sibi ex Paraphernis competenti, renun- Creditorum ciare, eumque uxori relinquere possit; cum nihil in fraudem Credi- usumfructum torum proprie alienet, nec patrimonium suum diminuat, sed saltim derelinquere possit?

non acquirat, h. e. id agat ne locupletetur. L. 6. pr. & §. 1. ff. qua in fraud. Cred. Non autem eadem ratio est lucri quærendi, & jam acquisiti. Carpz. part. 3. C. 23. def. 21. & Part. 2. Dec. 16. poterit tamen ipse Maritus, vivus adhuc remissionem vel donationem hanc, ceu ipso jure invalidam, quocunque tempore revocare, licet ejus heredibus id non permittatur. Carpz. L. V. Resp. 64. n. 19. conf. supr. c. 3. §. 6.

§. 6.

Facto Mariti Illicito amittitur, (1.) ob Adulterium, quo uti Facto illico matrimonium atque ac per mortem, solvitur, Math. c. 5. vers. 32. & I. adulterio. C. 19. vers. 9. Ita nec Maritus amplius, nec onera Matrimonii atque sic nec Ususfructus maritalis esse poterit. conf. Joh. Heeler. in loc. Comm. Jur. P. 1. loc. 8. n. 281. p. m. 222. Maritus enim adulter respectu uxoris habetur pro mortuo Chr. Philipp. Richter. in Decis. 18. n. 6. fol. m. 112. dummodo confessus vel convictus fuerit. conf.

Carpz. Prax. Crim. P. 2. qu. 64. n. 40. (2.) ob Malitiosam deser- II. malitiosa tionem, quæ adulterio æquiparatur, & desertorum adulterii suspe- desertione. ctum reddit teste Carpzov. in Consist. L. 3. def. 70. n. 7. & def. 71. n. 11. prævio scil. desertionis processu & subsecuta vinculi conjugalis relaxatione, ante enim uti matrimonium revera adhuc subsistit, ita & jus ususfructus maritalis non potest non dici adhuc durare. Unde dubium non est, quin maritus revertens, suamque absentiam purgans usumfructum quoque recipiat. arg. l. 22. §. 2. ff. de Captiv. & postli- min. de consumptis tamen medio temporis fructibus uxorem ad red- dendum rationes minime compellendam dixerim, cum re quasi sua vel abusa sit, arg. l. 25. §. 11. ff. de Her. Pet. sibiique imputare de- beat maritus, qvod tamdiu latuerit, nec reversus ipse eam cum familia exhibuerit extantes, vero adhuc, ut ei restituat æquum omnino cen- seo. arg. l. 22. C. de R. V. & l. 14. ff. de cond. indeb. Et quanquam superius Cap. 5. §. 13. Mariti creditoribus interdum in fructus, quoad id quod alimentorum quantitatem excedit, executionem concedendam esse

reversus eum recipit uxor ad ratios reddendas non obligatur.

In fugitiivi Ma- riti usumfru- ctum Credi- tores non im- missantur.

esse non negaverimus; illud tamen in fugitivo desertore, ut per sententiam nondum pro tali declarato, nec conjugio soluto, neutquam admitterem, tum (1.) quia ob suspicionem adulterii indignus eo habendus; tum & (2.) quia Maritus non qualis, sed ut alimentans ex bonis Conjugis lucratur fructus, *Conf. sup. cap. 5. §. 13.* qua causa celsante, cessat & Effectus; adeoque cum uxor quoque Domina rerum suarum constante Matrimonio sit, liberum quasi, ex tacita voluntate, & detractione Mariti earum accipit arbitrium, ut sic iure suo iis utatur & fructibus fruatur, nemo autem de suis rebus reddere alii rationes tenetur. *Confer. Math. Coler. Part. 2. Dec. 257. n. 6.* & *Carpz. part. 3. Const. 26. def. 5.* Ex quo etiam est, quod separatus quoad thorum & mensam, aut alimenta separatae prestat, aut docem cum Paraphernalibus restituere cogatur. *Carpz. in Conf. Lib. 2. Def. 213.* & *Lib. 5. Resp. 24. n. 9.* Cum igitur, ut diximus, adulterium ex vivo mortuum faciat, uxore adultera, haecenus quidem finitur ususfructus, ut quasi mortuæ omnia mobilia marito, tanquam heredi, approprientur, in Immobilibus tamen, quo usque dissolutio conjugii nondum facta, integrum retinet, separatione vero subsecuta, cum immobilia ad liberos aliosve uxoris consanguineos devolvantur, ipso jure desinit. *vid. Carpz. P. 4. Const. 21. def. 1. Rauchbar. Part. 1. qu. 47. n. 11.*

§. 7.

An Relegati³ Relegati autem Usumfructum non amittunt, nam sicuti delicta & inde dictitata fustigatio vel relegatio per se sufficientes, dissolventi matrimonium, causæ non sunt, *c. 2. x. de divort. L. 20. C. de Don. inter V. & U. l. i. C. de Repud. Nov. 22. c. 13.* quin sequi potius uxor Maritum teneatur *Carpz. Conf. Lib. 2. def. 203. n. 12.* ita nec Usumfructus, quantum scil. ex eo, deductis oneribus matrimonii superest, ei auferetur, cum & alia Civitatis jura relegati retineant. *L. 4. & 14. §. 1. ff. de interd. & relegat. L. 8. §. pen. ff. qui test. fac. §. 2. Inst. quibus mod. jus patr. *Carpz. Prax. Crim. Part. 3. qu. 130. n. 52.* nisi forte latet, & sequi cum non possit, tunc impetrata prius a Principe revertendi gratia, aut salvo, etiam a magistratu saltim inferiore relegante (ut usu aliquoties in Consistoriis observatum audivimus) ad respondendum & se defendendum conductu pro eo obtento, citari cum potest facere, & nisi compareat, pro desertore malitioso habendus, adeoque & usumfructu privandus omnino videbitur.*

§. 8.

quid de separatis quoad thorum & mensam.

solo vinculo distinguuntur inter mobilia & immobilia.

An Relegati³ negatur.

limitatio-

§. 8.

III.) Porro & usufructu carere debet, si onera Matrimonii non sustineat conf. cap. 6. §. 1. Philipp. Richt. tr. de Success. ab intest. Sect. 4. membr. 1. n. 9. p. m. 371. puta, 1.) uxorem non alendo, modo per ipsum sicut, quo minus alatur, secus autem se res habet, si ipsa aufug-^{1) uxorem}
rit, aut scorsim a Marito habitaverit, sine justa vel sufficienti causa, tunc non alendo limitatio. enim nihil alimentorum nomine & fructibus ei præstabit, ne per indi-rectum diminuere vel interverttere usumfructum marito posset. conf. Fontanella tr. de Pact. Nupt. Tom. 2. claus. 6. gloss. 2. part. 1. n. 10. seqq. fol. m. 250. Anthon Faber. in Cod. lib. 6. tit. 33. def. 13. Item si Pater filium una cum familia exhibeat; maritusque adeo nullam impensam faciat. vid. supra Cap. 2. §. 7. conf. Petrus Fontanella de Pact. Nupt. Tom. 2. claus. 7. gloss. 2. Part. 5. fol. 395. n. 75.

§. 9.

Prædicta tamen privatio ususfructus minime obtinet, si vel do-
cem promissam, aut paraphernalia omnia Marito inferre Uxor de-
trectet, ipsaqve Usumfructum Marito malitiose intercipiat. arg. L.
fin. C. ad Sct. Vellej. junct. L. 37. §. 1. in fin. ff. de Minor. aut si pacto
interveniente ipsa alimentationem sui in se receperit, qualia pacto d-
jure subsistere latius probat Franc. Mantica tr. de Ambig. convent. L.
12. tit. 22. n. 26. fol. m. 751. cum, pacto hujusmodi non obstante, ni-
hilominus reliqua matrimonii onera sufferre debeat.

excusat ut Ma-
ritus si xor
p'omissam
dotem v'l p'
raphernalia
non inferat.

aut
ipsa alimenta-
tionem ia se
receperit.

§. 10.

2.) Tributa, vel etiam Usuras de sorte, Paraphernalibus forte 2) Tributa
inhærente, non exsolvendo. 3.) Paraphernalia sarta recta non con-
servando. Quamquam non in totum statim tunc privandus usufru-
ctu, sed sufficere posse videatur, ut vel implorato officio judicis illo
rum præstatio ei injungatur, vel inhibitio mercedis conductorum aut non servando.
aliorum proventuum, ad competentem summam impetrari possit, nisi
Maritus ea præstare se offerat, quemadmodum in simili Anno 1675.
M. Febr. in causa C. B. contra J. B. a Dominis Scabb. Lipsiensis. pro-
nunciatum novimus. Würde Befl. seinem erbieten nach, des un-
mündigen G. W. M. Bormundern die verfallene Zinsen, so wohl
was fünftig an Oneribus auffm Gasthöfle zur N. N. und dessen
Mieth-Häuser fällig seyn wird, jedes an gehörigen Ort zu rechter
G Zeit

Zeit abstatten immassen ihn zu thun oblieget, so verbleiben demselben die übrigen Nutzungen desselben billig v. R. w.

§. II.

IV. per modum & tempus non usendo.

Insignis requiritur deterioratio.

alias ad interesse saltim tenetur.

per tempus amittitur;

præscriptione.

II. Ratione Uxorius
I.) ob defectum justæ ætatis,

2.) ob receptionem.

IV. Amittitur perinde ut Ususfructus alius, si eo Maritus non utatur per modum & tempus. Modum autem hoc loco non quemcunque intelligimus, nec eum tantum, quo uti illum debere boni Viri arbitratu pro forma requisivimus in cap. 4. §. 3. sed talem, qui est ex natura rei usufructuarie. Conf. Dn. D. Rebhan. in Paralipom. Meierian. Dec. 2. qu. 2. n. 8. p. m. 63. h. e. si male utatur re ista contra naturam suam, v. g. si sylvam penitus excidat, domum destruat, hortum in agros convertat. &c. Insignem igitur oportet esse deteriorationem, sumumque substantiaz rei ipsius illa tum esse damnum, quod judicis arbitrio relinquendum cum Dn. Jac. Menochio. Arbitr. Jud. Lib. 2. cent. 1. cas. 78. n. 6. fol. m. 172. & Jac Mandello Albense. Consil. 55. n. 6. fol. m. 59. b. modica enim si fuerit deterioration, non magis ac usufructuarii alii, ad interesse saltim obligabitur, arg. l. 13. §. 2. ff. de Usufr. l. 1. §. 5. § 6. ff. Usufr. quemad. cav. Rebhan. l. c. n. 2. Locamer quest. Instit. 188. Colleg. Jur. Arg. Lib. 7. tit. 4. th. 9. Wesemb. in Parat. Lib. 7. tit. 4. n. 8. quanquam Marito nec priori casu in totum usumfructum auferri debere dixerim, licet administratio forte, authore prætore, sequestrari, & ex fructibus damnum resarciri, quod vero superest marito offerri, possit. Per tempus autem amittit, si ab alio præscribi patiatur. arg. L. 20. § 25. ff. quib. mod. Usufr. ipsa tamen Uxor, cum semper habeat scientiam rei alienæ, arg. l. 3. §. 2. § L. 4. ff. de Usufr. præscribere nequit. cap. fin. X. de præscript. sed relictam ei administratiōnem cum usufructu, quasi precariam, quovis tempore revocare maritus potest. arg. l. 12. § 15. pr. § 4. ff. de Precar.

§. 12.

II.) Ratione Uxorius, 1.) ob defectum justæ ætatis, si minor XII. annis nuperit. L. pen. ff. quand. dies Legat. L. 68. ff. de J. D. § L. 4. ff. de R. N. tali enim casu neque dotis neque legati fructus mariti, impubes statu consci, fieri, licet in domo ejus decesserit, isque matrimonii onera supportaverit, statuit Nicol. Boetius in Decis. Burdegalens. 22. n. 37. fol. m. 51. nisi dolo malo conversatus sit is, ad quem dos pertinet, tunc enim Maritum, illius ignorantia, dolus mali exceptione posse condicentem summovere ex Juliano probat Ulpianus in L. 11. §. 4. ff. quod fals. tutor. auth. conf. supr. C. 2. §. 4. 2.) Si. & administratiōnem

onem

onem & usumfructum statim ab initio sibi receperit seu reservaverit, et iam omnium bonorum suorum vid. Carpz. P. 3. Const. 25. def. 13. & P. 1. const. 28. def. 90. quod tamen tempore sponsaliorum facere eam oportet: Nam etsi Ususfructus perceptio realis a Sacerdotali demum copula incipiat, jus tamen percipiendi a Sponsalibus radicari, indeque jus quæsitum habere maritum puto, quod invito postea auferri vel interver- que tempore ti non potest, quia sub hac quasi conditione tacita sponsalia iniit, eamque receptio fieri fortasse ducturus non fuisset, si tunc temporis reservare Usumfructum debeat. sibi voluisset. l. fin. pr. ff. quæ in fraud. Credit. Quare non magis quam sponsalia ipsa, hoc pactum legale tacitum, invito sponso mutari poterit, cum sibi potius uxori imputare debeat, cur non aperi- tius legem hanc contrahendis sponsalibus dixerit, sibique adeo mature bona illa receperit, ne id egisse videatur, ut sponso insidiaretur, prout in simili Labeo ait in L. 84 ff. de Jur. Dot. Sponsus enim non opus ha- buit hoc demum sibi pacisci, quod ipso jure ei competiit. facit hoc Petr. Fontanella de pactis Nupt. Tom. 2. claus. 7. gloss. 2. part. 2. n. 2. 14. & seqq. tametsi forte constante demum matrimonio uxori ea obyene- rint, eorum tamen Usumfructum invito marito subtrahere, aut pro re- ceptiis illa sibi reservare non potest, utpote Marito, ex momento pure contractorum sponsaliorum, jamjam jure quæsito, arg. l. 7. C. de Jur. cendum? Dot. & L. 28. ff. cod. l. 7. & l. 29. ff. Solut. Matr.

quid de bonis
constante ma-
trimonio ad-
ventitiis di-

An uxor invi-
to vel inscio
marito repu-
diare heredi-
tatem possit.
Neg.

nec de latam.

S. 13.
Cum igitur bona sua, constante Matrimonio, Uxor Marito uten-
da fruenda denegare nequeat; Quæritur an non per indirectum eum
spe luci seu Ususfructus, non-acquirendo seil. v. g. hereditatem, fra-
pare possit? Resp. Negando. Propter jus Ususfructus & successionis
speciali jure marito tributum, in cuius præjudicium a delata hereditate
se abstinere minime poterit. arg. Nov. 22. c. 33. in fin. L. 55. ff. de Leg.
1. & Const. Elect. Sax. 7. part. 3. ibiq; Carpzov. & in Exerc. de J. F. S.
decad. 1. th. 3. n. 4. Sed quid de sperata hereditate dicendum, poterit- nec speratam,
ne, consentiente v. g. Patre, (vid. Carpz. Part. 2. C. 35. def. 10.) de hu-
jus hereditate, inscio aut invito Marito, pacisci cum fratribus, eidemque
renunciare, atque sic postea abstinere? Ita quidem videtur. arg. L. 6.
S. 1. & 2 ff. quæ in fraud. Cred. Enim vero, cum Jure Saxon. fœ-
minæ contracto matrimonio alieni, & Maritorum iuris esse inci-
piant, in cuius perpetua tutela & cura sunt, hujusmodi renunciatio-
ne

ne autem & abstinentia, contra proprium etiam commodum labo-
rare deprehendantur, v. l. 4. C. de spons. non magis quam pupilli aut
minores, quibus hactenus æquiparandæ, absque tutorum & curato-
rum suorum autoritate & consensu firmiter hoc facere poterunt.
arg. pr. Inst. de auth. tut. & tanto quidem minus, cum non i-
plarum saltim commodum, sed Maritorum etiam præjudicium ver-
serur. Dissentit. Dn. Berlich Part. 1. Dec. 51. Multo igitur minus
acquisita jamjam alienare & usumfructum Marito intervertere pos-
tit. Quia tamen de immobilibus disponendi liberius habet arbitrium,
adeo ut & testari iis possit, Part. 2. Const. Elect. Sax. 15. ibiq; Carpz.
quin proprietatem seu substantiam salvo Mariti usufructu, alienare, et-
iam sine hujus voluntate possit, nullus dubito. vid. Joach. Mynsinger. in
Resp. Jur. Decad. 2. Respon. 2. n. 17. & 19. fol. 103, Conf. supr. Cap. I. §. 4.

Immobilia
alienare po-
test invito
marito, sed
salvo usufruc-
tu.

Confiscatione
Paraphernali-
um usufru-
ctus non tol-
latur.

§. 14.

Cæterum uti delinquendo quisque sibi tantum, non aliis, regu-
lariter nocet; ita confiscatis licet Uxor's bonis, Marito nihilominus
Ususfructus illæsus permanet. arg. l. 3. C. de Bon. præscr. Ord. Camer.
Part. 2. tit. 9. §. 2. Hahn. in not. ad Wesemb. Paratitl. L. 48. tit. 20.
n. 6. item de Allodialibus. Atque hæc sunt, quæ pro temporis ratione
& ingenii modulo proferre hac vice licuit.

DEO pro concessis viribus sit

Laus Honor & Gloria!

